

EDITORIAL

2015: incertesa, canvi i esperança

Acabem l'editorial acabats de desembolicar els regals dels Reis. Hem entrat així en el quart any des que Modilium va assumir l'edició de LA TOSCA. Encestem el 2015 amb dades econòmiques positives. Sembla incontestable que el pitjor va passar fa temps. Aquell 2012 la prima de risc va arribar a 600 punts i a inicis del 2015 ha baixat dels 100. Això permet un marge de maniobra per a gestionar l'endeutament públic. L'ajuntament comença a disposar de recursos per a poder afrontar el manteniment de la via pública i plantejar-se inversions que, fa quatre anys, haurien estat impensables. Els indicadors econòmics s'han de llegir, simultàniament, amb una taxa de desocupació punyent, inacceptable, especialment entre els joves. Les ferides socials provocades per la crisi necessitaran atenció hospitalària social durant anys.

Zygmunt Bauman, sociòleg polonès, va encunyar l'expressió *temps líquids* per a referir-se a l'època que vivim, caracteritzada pels canvis accelerats i la incertesa en la qual els individus no senten la protecció de les institucions i han d'afrontar els reptes vitals sense punts de referència. Políticament, sabem que el 24 de maig celebrarem les eleccions municipals, que a Moià es presenten plàcides, aparentment. També és probable que a finals de tardor es convoquin eleccions estatals. I poques certeses més: està ben líquida, en el moment de tancar l'editorial, la convocatòria d'eleccions al Parlament de Catalunya, anunciades com a plebiscitàries per a donar continuïtat al 9-N, i la

consulta del Moianès sembla que tindrà lloc durant el mes de febrer.

Amb incertesa i preocupació hem assistit a la falta d'informació sobre la creació de la comarca del Moianès, aprovada al Parlament de Catalunya. Va assegurar-se que el procés participatiu es faria durant el mes de gener, però el tema s'ha anat endarrerint. Es tracta d'un procés sense transcendència legal i que no sembla molt ben acollit pels alcaldes del Moianès. La creació de la comarca, amb el corresponent Consell Comarcal, seria una alternativa per al futur del Consorci, *tancat per vacances* fins al 15 de gener. El Consorci disposava fins al 31 de desembre per a adscriure's a un organisme administratiu superior, fet que no ha passat encara el dia 11 de gener. Sembla clar que aquell Consorci que vam conèixer, i que va celebrar fa poc el vintè aniversari, no es referà. A més dels constreyniments legals, la progressiva disminució dels recursos econòmics en els programes que gestiona provoca que la seva capacitat d'impacte a la comarca quedi limitada, passi el que passi.

Llegireu a l'interior de LA TOSCA, també, que una néta del qui va ser alcalde de Moià, Sebastià Ubasart, de cal Fantasia, despunta ara en una formació política desconeguda tot just fa un any i que ja ha aconseguit sacsejar les perspectives de futur del bipartidisme espanyol. Temps líquids, canvis, i esperança que la creació de la comarca del Moianès pugui suposar una alternativa per al futur del Consorci.

ÍNDEX

Editorial	3
Vida municipal	5
L'economia municipal: bones notícies. <i>J. Font</i>	5
Intervencions a la via pública, inversions... <i>J. Font</i>	7
El carro davant dels bous: les trifulgues... <i>E. Permanyer</i>	9
Actes i esdeveniments	14
Un Nadal atapeït! <i>E. Roca, E. Permanyer</i>	14
Nadal a l'Escola Josep Orriols i Roca. <i>AMPA de l'Escola</i>	22
Activitats de l'Escola Pia de Moià	23
De nou la Sopa de Pedres... <i>Units per la Fam</i>	24
Els Pastorets o l'adveniment de les eleccions... <i>M. Bigorra</i>	25
L'Esplai recupera el grup de teatre. <i>E. Permanyer</i>	26
50 anys de bombers a Moià. <i>J. Clarà</i>	27
Les entitats informen	32
Moià Deute, activitats segon semestre '14	32
Biblioteca de Moià	33
Moianès	34
Incertesa pel futur del Consorci... <i>J. Font, J. Clarà</i>	34
Notes terçolenques. <i>R. Puig</i>	35
Notícies de l'Estany. <i>M.E. Esparó, M. Sentias</i>	36
Perfils	38
Podem, amb arrels moianeses. <i>J. Clarà</i>	38
Núria Picas, campiona del món d'ultra trail. <i>J. Font</i>	39
Ciència	41
Entre Einstein i Darwin. <i>M. Fortuny</i>	41
Lletres	43
Auró blanc. <i>M. Baqués</i>	43
Miscel·lània	45
El parc, orgull dels moianesos. <i>A. Cantó</i>	45
Un mar de boira. <i>D. Fonts</i>	46
Sopa de lletres	46
Publicacions	47
Moviment demogràfic	48
Breus	48
Dades meteorològiques	50

Els Reis (fot. J. Font)

VIDA MUNICIPAL

L'economia municipal: bones notícies

Josep Font

Maurici Santa Eugènia (fot. J. Font)

Parlem amb Maurici Santa Eugènia, regidor d'Hisenda, Esports i Joventut, i és que les darreres setmanes de l'any han estat intenses pel que fa a novetats en el seu àmbit d'actuació. L'actualització de l'IBI, un decret llei publicat al BOE el dia 30 de desembre i la situació del Club Esportiu Moià són els temes tractats en la conversa.

L'actualització de l'IBI: beneficis per als propietaris pagant els mateixos impostos

L'ajuntament va aprovar apujar significativament el coeficient que s'aplica de referència a l'IBI. Com s'explica que aquest increment beneficiï els contribuents?

«Per a explicar quina serà la repercussió de l'IBI aquest 2015, serà bo de recordar d'on venim. El 2007 es van actualitzar els valors cadastrals, en el moment àlgid del boom immobiliari. Els valors que van aprovar-se estaven molt per sobre dels valors reals dels immobles. És per això que el 2012 vam demanar al Ministe-

ri d'Hisenda [el cadastre és competència estatal] una revisió dels valors cadastrals, en el benentès que la revisió seria a la baixa. El 2014 l'ajuntament va rebre els resultats de la revisió, que van significar una reducció del 27% del valor cadastral dels immobles (edificis i solars) de Moià. El 2015 s'aplicarà una nova revisió, que suposarà una nova rebaixa del 29%. Per tant, el valor cadastral haurà baixat un 56% en dos anys.

»Mirem-ho amb xifres totals. Fins al 2014, si totes les referències cadastrals de Moià s'haguessin posat a la venda, el seu valor cadastral total hauria estat de 520 milions d'euros. El 2015 el valor cadastral total de Moià haurà passat a 271 milions d'euros. Aquest canvi comportarà beneficis fiscals per als propietaris. Tant l'impost de transmissions (que grava amb un 9% totes les operacions de compra-venda) com el de successions es basen en el valor cadastral, de manera que aquestes càrregues impositives tindran una baixa considerable, cosa que pot contribuir a estimular el mercat.

»Pel que fa a l'IBI, la política de l'ajuntament és mantenir els ingressos del 2014, que van significar una rebaixa de 50.000 euros sobre l'any anterior. Per tal d'ingressar el mateix que el 2014 hem incrementat el coeficient que s'aplica al valor cadastral del 0,772 vigent al 0,995 que s'aplicarà enguany, a fi de poder mantenir els ingressos. D'aquesta revisió tothom en surt beneficiat. Si anem més al detall, del total de 5.327 referències cadastrals (immobles i finques) de Moià, en un 41% del total hi haurà una rebaixa de l'impost en el rebut. En 870 referències l'import serà idèntic que el 2014, mentre que per a unes 1.270 finques suposarà un increment d'entre un 1 i un 2%.»

LA TOSCA Can Carner. Joies, 11-13 - 08180 Moià · latosca@latosca.cat · www.latosca.cat

Consell de Redacció: Mercè Bigorra, Jaume Clarà, Josep Font, Albert Lozano, Elvira Permanyer, Roser Portet, Josep Ruaix, Elvira Vilardell

Administració: Eduard Gómez

Impressió: Winihard Gràfics, Moià

Disseny de la revista: Soldevila. Disseny i Comunicació

DL B-4501-1983 — ISSN 2014-5160, 2014-5179 (versió digital) — 8 números l'any. Preu de l'exemplar: 4'5 euros

LA TOSCA és membre de l'Associació Catalana de la Premsa Comarcal

Edita: ASSOCIACIÓ CULTURAL
MODILIANUM

Amb el suport de

Departament de la Presidència

Pla de proveïdors, el crèdit pendent amb Madrid al 0% d'interès

S'ha publicat reiteradament que l'Es-tat aplicaria un 0% als interessos del deu-te pendent del Pla de Proveïdors. Què hi ha de cert i com repercutiria a Moià?

«És una qüestió que cal tractar amb molta prudència i és prematur treure'n conclusions precipitades: en tot cas, no és un tema que surti gratis», s'avança a respondre Maurici Santauegènia, i és que el decret-llei acaba de sortir publicat al BOE del 30 de desembre i l'entrevista té lloc el dia 2 de gener. «Avui ho hem començat a valorar amb l'interventor.» L'adscripció a aquest fons exigeix, d'una banda, reduir un 5% el pressupost tant del capítol I (personal) com del capítol II (despesa corrent). Demana també disposar i estar aplicant un pla de sanejament. «No-saltres ja hem tocat os fa temps, almenys pel que fa a capítol II», afegeix. La Diputa-ció ha elaborat un pla de sanejament, que de moment l'ajuntament no ha acceptat, ja que «jo no puc portar a l'aprovació del Ple un pla de sanejament que no puguem complir. Si ens acollíssim a aquest pla, segur que ens seguirien retenint el 50% del PIE, però és que ara només estem tornant a Madrid els interessos del deute, mentre que si ens hi poguéssim acollir es-tàriem amortitzant el capital que devem, de tal forma que podríem amortitzar uns 700.000 euros/any. Sí, sens dubte seria un gran bé per a Moià.»

¿A quan puja el deute total de l'ajunta-ment, ara que entrem en el 2015?

A finals del 2014 el deute total de l'Ajuntament de Moià és de 16.800.000 euros, dels quals 7.400.000 corresponen al Pla de Proveïdors (la part del deute que podria veure's beneficiada d'un interès del 0%) i 9.400.000 és deu-te als bancs. Veníem d'un deute que va arribar al 400% del pressupost i ara és del 240%. «Però, a més, hi ha un tema molt important», subratlla Santauegènia:

«Amb els proveïdors de l'ajuntament es-tem pagant a 25-30 dies, quan fa uns quants anys es pagava, si es pagava, a dos o tres anys.»

En el darrer Ple del mes de desembre es va introduir un punt extraordinari i ur-gent a l'ordre del dia sobre una possible adquisició al bisbat dels terrenys on hi ha el Club Esportiu Moià. Com s'ha gestat, aquest tema?

«El Club Esportiu Moià és una prio-ritat d'aquest ajuntament, es digui el que es digui», enceta en Maurici, i és que «el futbol és una activitat de primer ordre pel nombre de persones que hi participen i pel que suposa tant socialment com es-portivament». Ara bé, la situació del Club és complexa. El pavelló, per exemple, es va fer amb diners públics en la seva tota-litat sobre un solar que no és municipal. L'ajuntament, legalment, no pot invertir en un espai que no és seu. «Ens passa el mateix amb la piscina, que està en un terreny privat que l'ajuntament té llogat i on no es poden fer inversions.» El Club Esportiu Moià té llogats aquests terrenys al bisbat. «En el tema del deute del Club Esportiu Moià vam rebre uns informes tant de la Sindicatura de Comptes com del Departament de Governació dient-nos que podíem assumir aquest deute només si érem propietaris dels béns objecte del deute. I en això hem estat treballant. Hi havia dues vies: una era fer-ho mitjançant compensacions en el POUM, que ens si-tuaria en un termini de dos o tres anys, alternativa que no és viable per al futur del Club. És per això que hem negociat amb el bisbat la venda dels terrenys. En la comissió informativa prèvia al Ple jo ja vaig avançar als grups que potser tindrí-em novetats en aquest tema» i, en aquest sentit, hi ha un pre-acord oral per a ad-quirir els terrenys on hi ha ubicat el Club per un import de 125.000 euros. «Aquest mes de gener s'acabarà de solucionar el tema», conclou.

Intervencions a la via pública, inversions i urbanisme

Josep Font

Albert Clusella (fot. J. Font)

Els darrers mesos s'ha vist moviment en el manteniment de la via pública a Moià, cosa que suposa tota una nove-tat després d'anys d'aturada. A més de refer el mur del parc del carrer de San-ta Magdalena, s'han fet actuacions als carrers de Nazari Alibés, Pompeu Fabra, Passarell-Vall, Gregorio Marañón, Onze de Setembre i Camí de les Creus. Ho valorem amb el regidor Albert Clusella, que s'avança a precisar que aquestes ac-tuacions s'han fet «als llocs més crítics i sabem que hi ha moltes mancances». En alguns casos, afegeix, en les reparacions que s'han efectuat la passada tardor s'hi podrà afegir una capa d'asfalt, si aquest 2015 es disposa de pressupost. «Aquest manteniment s'ha pogut executar a finals d'any, perquè s'ha comprovat que podíem disposar de recursos que s'havien pres-upostat en altres partides.» Afegeix que «amb l'estalvi obtingut s'ha pogut interve-nir en un total de 645 m²». El finançament d'aquestes obres s'ha fet amb recursos

de la Generalitat (el Pla Únic d'Obres i Serveis de Catalunya, PUOSC), que anys enrere només era per a inversions però que ara permet destinar recursos a man-teniment, així com ajudes de la Diputació.

Nou enllumenat per a estalviar

Aquest projecte, que actualment està en procés de licitació, arrenca a fi-nals del 2013, comenta l'Albert Clusella, quan l'ajuntament es va acollir a una línia de subvencions de la Diputació per a fer estudis d'eficiència energètica de l'enllu-menat públic. «La fórmula que els ajunta-ments utilitzen per a actualitzar l'enllume-nat és que l'empresa que ha guanyat la licitació aporta el finançament de la inver-sió i, amb l'estalvi que l'ajuntament acon-segueix cada any, va pagant a l'empresa la inversió que ha efectuat. Moià no pot fer-ho d'aquesta forma, perquè aquests imports figuren com a endeutament i Moià no pot endeutar-se més», explica, cosa que ha obligat l'ajuntament a buscar vies alternatives de finançar el projecte. L'ac-tualització de l'enllumenat costarà un total de 315.882 euros, aportats pel PUOSC de la Generalitat, amb 207.000 euros, i la Di-putació, que n'hi afegeix més de 100.000. L'ajuntament ha d'aportar-hi un 5% de re-cursos propis.

El calendari previst és que aquest mes de gener es farà la licitació. A partir d'aquest moment l'empresa adjudicatà-ria disposarà de sis mesos per a efectuar la inversió. Se substituiran les làmpades més antigues, així com les que tenen for-ma de globus, que generen contaminació lumínica i estan fora de la normativa. Als llocs on encara no hi ha bombetes de va-por de sodi, se n'hi instal·laran. En el nucli antic es canviaran a llums LED un total

de 50 fanals. Un altre punt molt important, detalla el regidor, és que es posarà un mecanisme a cada fanal per a afinar l'hora d'encesa i apagada, d'una banda, així com per a reduir la intensitat de la il·luminació a partir de mitjanit. «Estem parlant d'un total de 1.625 fanals, cadascun amb el seu aparell», precisa.

Encàrrec d'un nou Pla d'Ordenació Urbana Municipal (POUM)

En el Ple celebrat el desembre passat es va aprovar la licitació del POUM a Narcís Tusell SLP. Aquest estudi d'urbanistes s'encarregarà d'iniciar de nou, administrativament parlant, el procés de redacció del POUM. El cost és de 111.513,60 euros i és finançat per la Diputació de Barcelona. El calendari d'elaboració d'un POUM és molt llarg. A finals de legislatura es disposarà només d'un «Avanç del Pla».

En paraules del regidor, «el nou POUM vol fer un planejament més ajustat a la situació actual, així com actualitzar i ordenar criteris». En un projecte d'aquesta importància, reforça l'Albert, «és molt important la participació dels grups de l'oposició». El regidor recorda que el planejament actual és encara el de l'any 1983 i que «moltes zones que es preveien com a

urbanitzables encara no s'han exhaurit». És a dir, que Moià encara té molt d'espai per a créixer. No es tracta, però, «de crear expectatives a alguns propietaris que no es compliran». El nou POUM permetrà també una fiscalitat més ajustada als terrenys qualificats com a urbanitzables.

Precisament, LA TOSCA havia entrevistat en el número 728 Josep Martínez, llavors regidor de Cultura (CiU) en el govern d'unitat d'inicis d'aquesta legislatura. La darrera qüestió que la nostra revista li adreçava era «si el Casal seria algun dia de l'Ajuntament de Moià». La resposta de Martínez va ser: «Sí, sens dubte; en el moment en què s'aprovi el POUM. Falta ven tres mesos per a les eleccions i teníem el POUM a punt d'aprovar. Contempla, entre altres cessions, que l'edifici del Casal quedi per al poble. No ens va semblar, a tres mesos de les eleccions, gaire ètic aprovar el POUM; era una decisió que havia de prendre el nou ajuntament.»

Aquell projecte de POUM va costar, almenys, 90.000 euros. Pel que fa a les cessions de l'Església al poble, sembla que les negociacions han emprès altres camins, com es va fer palès en el darrer Ple de l'ajuntament del mes de desembre, en el qual, per sorpresa, s'hi va afegir un

punt urgent i extraordinari en què es va informar que l'ajuntament havia arribat a un pre-acord oral amb el bisbat per a adquirir els solars del Club Esportiu Moià, que permetrien d'aquesta manera que l'ajuntament es fes càrrec del deute del Club, tal com informa LA TOSCA en l'entrevista a Maurici Santaeugènia.

Ampliació de Les Faixes

Il·lusionat, Clusella explica que durant aquest 2015 es portarà a terme un projecte d'ampliació i adequació del local de Les Faixes, al qual es dedicarà una inversió de 170.000 euros finançats pel PUOSC. Amb aquesta actuació se separarà la caixa escènica i es guanyarà espai de bu-

taques. El projecte comportarà també la climatització del local, que el convertirà «en un espai més apte per a tot».

I Albert Clusella continua desgranant encara més projectes d'eficiència energètica, com l'adquisició d'una caldera de gas de condensació i la substitució amb llums LED tant de l'enllumenat de l'Escola Bressol com de la planta baixa de la biblioteca.

La situació crítica de les finances de l'ajuntament que van trobar-se fa quatre anys, s'ha capgirat i l'Albert explica, engrescat, projectes que continuaran el 2015 i el 2016. En parla com si el 24 de maig no existís, potser perquè té assumida implícitament —especula qui l'entrevista—, la seva continuïtat i la del seu grup.

El carro davant dels bous: les trifulgues de MoiàFutur

Elvira Permanyer

El passat mes de novembre l'arquitecte Jordi Costa i Blanch va fer arribar a l'Associació d'Afectats pel Deute Municipal de Moià (ADMM) l'informe elaborat relatiu als projectes i obres de la Societat Municipal MoiàFutur, S.A. Un informe de més de 120 pàgines que bàsicament s'ocupa de dos projectes i obres: per una banda, el *Projecte i construcció d'un aparcament soterrat, Centre d'Assistència Primària i plaça pública annexa* a l'illa formada pels carrers de la Tosca, Jacint Vilardell, Santa Magdalena i passatge Orriols de Moià, així com el seu antecedent, el projecte i les obres d'enderroc de les piscines municipals que existien en l'illa i la seva reconstrucció en els terrenys situats als carrers de la Tosca i de Mn. Lluís Daví de Moià; i per altra banda, el *Projecte i obres de rehabilitació dels habitatges de l'antiga Caserna de la Guàrdia Civil de Moià* per a destinar-los a habitatge social i construcció d'habitatges socials en un edifici de

nova planta a edificar en la part lliure del solar de la caserna.

Aquest informe consta, doncs, d'un primer capítol dedicat a l'anàlisi de la cronologia dels fets i comentaris a la documentació consultada, elaborat a partir de la seqüència temporal dels documents de MoiàFutur que l'ajuntament actual va facilitar per a l'elaboració d'aquest informe. També inclou alguns documents anteriors a la constitució d'aquesta societat, ja que es consideren aclaridors dels orígens d'alguns projectes i obres.

La cronologia i els comentaris es divideixen en tres àmbits: un primer àmbit, sobre qüestions generals de l'empresa municipal, com ara documentació relativa a la seva creació; un segon àmbit, sobre els projectes i obres de l'aparcament, el CAP i la plaça; i un tercer àmbit, sobre la rehabilitació i ampliació de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil per a destinar-la a habitatge social.

Reforma del mur del parc al carrer de Santa Magdalena, l'octubre passat (fot. C.I.C. - Moià)

El següent capítol està dedicat a l'estat actual (2014) de les obres, especialment de l'aparcament soterrat, així com la dels habitatges socials a l'antiga caserna. En relació a l'aparcament, cal dir que les obres iniciades per MoiàFutur estan aturades i la societat està en concurs de creditors. Actualment l'aparcament té fets els fonaments, l'estructura i els tancaments primaris. No hi ha cap mena d'instal·lacions. A més, el tercer soterrani de l'aparcament té importants filtracions d'aigua, segurament procedents de nivells freàtics que s'embassen al paviment i que han de ser eliminades empenyent-les manualment cap a un pou cec en el qual hi ha instal·lada una bomba d'extracció per a poder-les evacuar cap al clavegueram general que està situat a una cota superior del tercer soterrani.

Pel que fa a l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, l'informe diu que la situació és força complicada, ja que en l'edifici existent que s'havia de rehabilitar per a transformar-lo en trenta-un habitatges socials es van començar els enderrocs interiors i just després es van aturar les obres. Aquesta situació ha comportat un progressiu deteriorament de l'edifici, de tal manera que a hores d'ara està molt pitjor que si no s'hi hagués fet res. A més, en relació a l'edifici de nova planta destinat també a setze habitatges socials i un aparcament soterrat ni tan sols es van iniciar les obres, encara que sí que es van certificar alguns treballs. Totes les dades de l'informe van acompanyades de documentació consultada a l'ajuntament, a més d'un recull fotogràfic dels edificis visitats que certifiquen les conclusions finals que el mateix informe manifesta.

Les conclusions de l'informe

La gran conclusió general és que no hi ha hagut exclusivament ni fonamentalment errors de gestió, sinó una manera sistemàtica d'actuar arbitrària i desmesu-

rada, en lloc del que hauria d'haver estat una actuació raonable i prudent en l'actuació dels responsables d'administrar l'ajuntament i la seva societat filial MoiàFutur.

Per tal de confirmar aquest raonament, l'informe indica quin hauria estat l'ordre d'actuació correcte de cadascun dels projectes públics i el contraposa a l'ordre seguit pels responsables municipals i de MoiàFutur. Segons l'informe Costa, l'ordre d'actuació hauria d'haver estat el següent:

1. Detectar les necessitats de la població de Moià.
2. Efectuar els estudis necessaris per a confirmar les necessitats detectades i determinar, de forma orientativa, el cost econòmic de la seva satisfacció.
3. Establir-ne el seu grau d'urgència o prioritat.
4. Garantir que la qualificació urbanística dels terrenys tenia entre els usos permesos el que es pretenia efectuar.
5. Assegurar-se que es disposava dels recursos propis i les fonts de finançament garantides per a endegar els corresponents projectes i obres.
6. Prendre la decisió, en l'òrgan competent sigui de l'ajuntament sigui de la societat municipal, per a tirar-ho endavant i establir el calendari d'execució de les diverses fases, així com les previsions de tresoreria corresponents. No s'hauria d'haver compromès cap actuació abans que la despesa que comportava hagués estat aprovada en l'organisme que, en darrera instància, hauria de fer-se càrrec de la despesa.
7. Fer els encàrrecs dels treballs tècnics necessaris de forma pública i ajustada a la legalitat.
8. Disposar de tots els informes preceptius dels organismes oficials que podien condicionar la viabilitat dels projectes.
9. Adjudicar les obres mitjançant convocatòries de concursos, restringits

o oberts segons permetés, en cada cas i moment, la legislació aplicable als contractes de les administracions públiques. En el cas de concursos restringits, caldria haver convidat en primera instància empreses especialitzades en les obres projectades, tenint també en compte criteris de proximitat. Tots els concursos s'haurien d'haver resolt respectant els principis de transparència i objectivitat.

L'informe Costa denuncia que es va procedir de forma completament oposada tant en l'ordre preceptiu de l'administració (procediments administratius, llei de contractes...) com en el contingut de les fases successives. A més, es va alterar el contingut lògic de les més transcendents, fent que tot plegat no pogués garantir ni la legalitat del que es feia ni la seva viabilitat econòmica.

L'informe Costa proposa, per a entendre el que va passar, un exercici tot seguint la numeració del punt anterior i comparar-ho amb l'ordre real seguit per l'ajuntament i MoiàFutur, que va ser: 1-3-5-6-7-9-4-2-8. Els punts es reproduïen sencers per a qui ho vulgui llegir i que cadascú en tregui les seves conclusions:

«1. Es van detectar les necessitats de la població de Moià.

3. Es desconeix quin mecanisme es va usar per a determinar el seu grau d'urgència o prioritat.

5. Es van prendre les decisions per a tirar endavant projectes i obres sense establir ni un calendari d'execució de les diverses fases ni les previsions de tresoreria corresponents. No hauria d'haver-se compromès cap actuació abans que la despesa que comportava hagués estat aprovada en l'organisme que, en darrera instància, hauria de fer-se càrrec de la despesa. En aquest cas l'ajuntament havia de respondre subsidiàriament de les decisions de MoiàFutur.

6. En prendre les decisions, fos l'ajuntament fos la societat municipal, de tirar endavant projectes i obres, no es van tenir en compte les previsions reals de tresoreria necessàries per a poder-les dur a bon termini. Es van comprometre actuacions abans que la despesa que comportaven haguessin estat aprovades en l'organisme que hauria de fer-se càrrec de la despesa (és a dir, l'ajuntament). No cal dir que aquestes decisions irresponsables es traduïren en deutes inassumibles en perjudici dels ciutadans de Moià que, en darrera instància, les haurien de suportar.

Aparcament soterrat de la plaça del CAP (fot. Informe Jordi Costa)

7. Els encàrrecs dels treballs tècnics necessaris es van fer, diverses vegades, de forma opaca i fins i tot irregular. Es van tirar endavant projectes, com el de construcció d'un nou edifici d'habitatges al solar de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, sense cap mena de concurs i sense que es fessin públiques les condicions del seu encàrrec. L'autor del projecte era, al mateix temps, el responsable tècnic de MoiàFutur (sense tenir en compte l'aplicació de cap mesura per a preservar les incompatibilitats dels tècnics al servei de l'Administració). El mateix va succeir amb el projecte d'ampliació, d'una a tres plantes, del pàrquing soterrat, que va ser redactat pel mateix arquitecte i pel mateix procediment. [...]

No hi ha tampoc cap documentació que acrediti els motius dels diversos canvis d'arquitectes directors de l'obra de l'aparcament soterrat, CAP i plaça pública annexa, de manera que, en el cas d'aparició de deficiències en la seva construcció, seria molt complicada la delimitació de possibles responsabilitats.

9. Es varen adjudicar obres mitjançant concursos (restringits o oberts segons el cas) de forma poc justificada i fins i tot arbitrària. En el cas de concursos restringits caldria haver convidat en primera instància empreses especialitzades en les obres projectades tenint també en compte criteris de proximitat. Resulta inexplicable que, per a fer l'enderroc de les piscines municipals, les tres empreses convidades fossin de la demarcació de Lleida, quan era pública i notòria l'existència d'empreses tant o més qualificades per a fer aquesta tasca domiciliades al Moianès i comarques properes. També és significatiu que la mateixa empresa que es va adjudicar l'enderroc pel procediment descrit va ser la que va resultar beneficiada per l'adjudicació posterior de tota l'obra del pàrquing, CAP i plaça annexa i també de l'ampliació posterior d'una a tres plantes

de l'aparcament soterrat. En aquest punt no estarà de més recordar que entre l'adjudicació mitjançant concurs i l'ampliació de l'encàrrec sense concurs només va passar un mes (del 18 d'octubre de 2007, en què se signa el contracte inicial per a la construcció amb una sola planta de pàrquing, al 27 de novembre del mateix any, en què se signa un annex d'ampliació del contracte en el qual l'aparcament passa d'una planta a tres i el pressupost quasi es duplica). És revelador de la manera de procedir de MoiàFutur que el projecte bàsic i d'execució corresponent a aquesta ampliació també és de novembre del 2007 i que va ser redactat per un arquitecte, no pertanyent a l'equip guanyador del concurs inicial, que, curiosament, també era responsable tècnic de MoiàFutur i, com a tal, havia format part de les mesos d'adjudicació tant del projecte inicial com de les obres.

Podem afirmar que no es van respectar els principis de transparència i objectivitat en l'adjudicació d'obres i projectes. Hi ha indicis a bastament raonables per a estar convençuts que les adjudicacions estaven prèviament decidides i que els concursos varen ser simples expedients per a donar una aparença de legalitat al que es pretenia fer [...]. En aquest punt cal remarcar el que, per a nosaltres, és la irregularitat més significativa: tant en el cas de la construcció de l'aparcament, CAP i plaça annexa com en el dels habitatges de l'antiga caserna de la Guàrdia Civil, es va ampliar sense concurs de cap mena l'import de les obres que ja havien estat adjudicades (un 89%! en el cas de l'aparcament i un 129%! en el cas dels habitatges). Cal remarcar, en aquest segon cas, que no tan sols es va més que duplicar el pressupost de l'adjudicació inicial, sinó que es va alterar l'objecte de la construcció, ja que no es requereix el mateix tipus d'empresa per a rehabilitar habitatges (encàrrec inicial) que per a fer habitatges

de nova planta (contracte ampliat sense concurs), de manera que no van poder optar a concursar empreses que podien haver estat més adequades.

4. No es va garantir, abans de l'adjudicació de les obres, que la qualificació urbanística dels terrenys afectats en cada cas permetés els usos pretesos. Així, pel que fa al pàrquing soterrat, CAP i plaça pública annexa, va caldre la requalificació dels terrenys mitjançant una Modificació Puntual del Pla General que no va ser aprovada definitivament fins força temps després d'haver-se redactat el projecte. A més, la construcció de la plaça pública no respecta la qualificació d'equipament esportiu que la Modificació Puntual va establir per a una àrea de 934,45 m² de superfície del solar.

2. En el cas de l'aparcament soterrat de l'illa dels carrers de la Tosca, Jacint Vilardell, Santa Magdalena i passatge Orriols, el Pla de Mobilitat amb què es pretenia justificar la necessitat de la seva construcció i determinar el nombre de places que calien no es va redactar sinó amb posterioritat a la redacció del projecte i a l'adjudicació de les obres.

Com en el cas d'altres projectes de MoiàFutur, el Pla de Mobilitat va ser re-

dactat per l'empresa del mateix responsable tècnic de la societat municipal sense que hi hagués hagut cap concurs previ ni cap justificació de l'encàrrec, ni s'haguessin tingut en compte les possibles incompatibilitats dels tècnics al servei de les Administracions Públiques.

D'altra banda, no es té constància de l'existència de cap dictamen tècnic que justifiqués la necessitat de l'enderroc de les piscines municipals per raó de la seva suposada obsolescència. De manera que, per a fer un aparcament soterrat, la necessitat del qual no s'havia estudiat, es varen enderrocar i es van haver de reconstruir unes piscines que podien continuar essent utilitzades, amb la despesa innecessària que la decisió va comportar.

8. No es van disposar de tots els informes preceptius dels organismes oficials que podien condicionar la viabilitat dels projectes. En aquest sentit, és significativa l'absència, en el cas del projecte d'aparcament soterrat, del preceptiu informe de Bombers de la Generalitat (tot i que la seva necessitat havia estat posada de manifest pels tècnics municipals i coneguda per la Corporació Municipal abans de l'aprovació del corresponent projecte i adjudicació de les obres).»

Antiga caserna de la Guàrdia Civil (fot. Informe Jordi Costa)

ACTES I ESDEVENIMENTS

Un Nadal atapeït!

Elisa Roca amb la col·laboració d'Elvira Permanyer

Quan ja es respira l'aire nadalenc, el nostre poble —per no dir el nostre país— es transforma. Ens bombardegen amb anuncis de possibles regals a la televisió, traiem la pols a les garlandes, boles i figures del pessebre per ornar cases i carrers, xics i grans escurem la gola per entonar nades i les botigues s'omplen de gent, malgrat que la crisi encara tregui el nas pertot arreu. I gairebé tots agraïm les felicitacions —moltes, enviades per Whatsapp—, les abraçades i els petons plens de bons desitjos, perquè són el millor remei per a suportar un final d'any farcit d'injustícies, corrupcions i divergències polítiques que han entelat, sovint, els anhels i les esperances de molts catalans i catalanes, tant a nivell de país com a nivell mundial.

A Moià el Nadal ens va donar la benvinguda quan els botiguers adherits a l'ABIC van decorar els carrers amb ornaments. Enguany van optar per penjar uns discos daurats i platejats, que, malgrat que algun dia de pluja en va malmetre uns quants, ja van començar a donar el toc nadalenc que tothom esperava.

L'ajuntament, per la seva banda, va col·locar, sobretot al llarg de l'avinguda de la Vila, unes cortines de llums blaves força vistoses, i potser el que molts moianesos han trobat a faltar ha estat el gran arbre de Nadal amb el seu corresponent pessebre que des de feia alguns anys es guarnia a la plaça Major. Això sí, l'estrella que ha lluit al campanar ha estès els bons desitjos per a aquestes festes per tota la vila.

I encara que segurament ens deixem alguna activitat per apuntar voldríem fer un recull dels actes d'aquestes festes de Nadal 2014.

Dies previs

Els caps de setmana de desembre l'Associació Cultural Modilianum instal·là la seva paradeta per a vendre el ja clàssic calendari de fotos antigues *Us en recordeu?* Fruit de la recerca històrica a partir de la col·lecció fotogràfica de Manel Alsina i Roqueta, l'Arxiu Fotogràfic Renom i, enguany, fotografies cedides per Jaume Clarà, Joan Clarà i M. Teresa Gallaguet.

El dissabte dia 13 de desembre, a les onze del matí, a l'església de l'Escola Pia es va poder gaudir d'un concert de nades interpretades pels alumnes de la recent estrenada Escola de Música que opera sota l'aixopluc de l'Escola Pia. Des del començament del projecte, sorgit per a fer front a la mancança produïda pel tancament de l'Escola de Música municipal, fins a la data actual s'hi han inscrit 64 alumnes de diferents edats. I el mateix dia, però a la tarda, es va celebrar la Festa de Sant Josep de Calassanç, ja que el dia en què estava previst de fer-la es va haver d'anul·lar a causa d'una llevantada que va portar pluja abundant.

L'endemà, diumenge dia 14, la plaça de Sant Sebastià de Moià va acollir durant el matí la Fira del Tió, juntament amb la tercera edició del Mercat del Trasto ubicat a la plaça de Can Rocafort; el taller de tions i una nova trobada de plaques de cava també hi varen tenir cabuda. El bon temps va ajudar que l'assistència de públic fos molt nombrosa. La paradeta de l'entitat Units per la Fam, que recaptava, una vegada més, fons per als esmorzars saludables, va ser una de les que van gaudir de més afluència. També es va aprofitar la jornada festiva per a inaugurar l'exposició de diorames i pessebres de l'Associació de Pessebristes de Moià,

Decoració nadalenca. Escola de Música de l'Escola Pia. Mercat del Trasto (fot. C.I.C. - Moià)

que restarà oberta fins a l'11 de gener del 2015. Es tracta d'una col·lecció de diorames de diverses mides segons l'habilitat i experiència del pessebrista, tots ells treballs dignes d'elogi que mantenen viva la tradició catalana i mediterrània d'aquest art entre el folclor i la religió.

Paral·lelament, a Montbrú es va celebrar el tradicional Torneig de Nadal de golf modalitat Scramble (parelles) i al Pavelló Municipal es va desenvolupar un campionat infantil de judo organitzat pel Club Judo Moià.

I va ser a la tarda quan alguns dels alumnes participants en el Curs d'Estiu de Música organitzat per Joventuts Musicals, juntament amb qui va ser-ne professor i director, Pierfrancesco Fiordaliso, van oferir, a partir de les sis, un concert de Nadal que va tenir un vessant solidari, ja que es va emmarcar en els actes per a recaptar fons per a la Marató de TV3, que aquest any es dedicava a les malalties del cor. Pierfrancesco, gran violinista, va protagonitzar la part central d'aquest concert solidari amb un virtuosisme incontestable. Les altres peces van ser interpretades per joves que ja destaquen, per mèrits propis, en l'àmbit musical. L'acte va ser presentat per Nona Arola i la recaptació fou de 261 euros.

La Cultura de la Dona organitzà, per la seva part, el dia 17 una sessió de cuina amb Eduard Azuza, el cuiner de les Voltes de Sant Sebastià. En aquesta sessió es preparà un *tataki* de bonítol amb xips de vegetals sobre un fons d'espínacs per a prosseguir amb un costellam de xai rostí a l'estil vietnamita i acabar per postres amb una escuma de fruita de la passió amb gelatina de llet i canyella.

El dissabte dia 20 fou el torn dels bombers, que celebraren els seu cinquantè aniversari a Moià (vegeu-ne un article més endavant), així com de l'arribada de Father Christmas a la plaça Major, activitat organitzada per l'escola d'anglès Level.

El diumenge dia 21, l'AMPA de l'Escola Josep Orriols i Roca va organitzar un quinto de Nadal amb l'objectiu de recaptar fons per a la segona fase de les obres de millora del pati del centre.

Setmana de Nadal

El vespre del dia 23, a partir de dos quarts de nou del vespre, es van representar els Pastorets als claustres de l'Escola Pia.

Durant la tarda del dia 24, a partir de dos quarts de cinc i organitzat per la botiga Jim-Art, els nens que van voler van construir el seu propi fanalet per a poder rebre els Reis en bones condicions. Es va fer al recinte de Les Faixes, on, seguidament, a partir de les sis, l'ajuntament havia organitzat el Caga-Tió amenitzat per dues animadores que, per tal d'anar escalfant el tió, van fer ballar de valent els més petits amb el so de les seves cançons. I quan al rostre dels nens i nenes participants ja es dibuixava un ample somriure, per fi van fer cagar el tió tots plegats com mana la nostra tradició.

Una altra tradició, la missa del gall, va tenir lloc a l'església parroquial la vigília de Nadal a les deu de la nit, amb cants nadalencs per part del poble.

El dia de Sant Esteve es va portar a terme, al Pavelló Municipal, el tradicional Festival de Dansa executat pels alumnes que assisteixen durant el curs a les classes dels diferents estils de ball que ofereix MoiàEsport. Va ser una tarda dedicada bàsicament al públic jove, que va gaudir d'allò més amb l'evolució dels grups damunt de l'escenari.

Paral·lelament, a l'església parroquial els nens de catequesi van oferir tres quadres teatralitzats —un de l'anunciació, un altre on l'àngel avisa els pastors i l'arcàngel Gabriel atura les intencions de Satanàs, i el portal de Betlem— basant-se en el text ideat per Glòria Pons i dirigits per

Mostra de Pessebres. Caga-Tió (fot. C.I.C. - Moià). Pessebre vivent (fot. J. Clarà)

Rosa Maria Carballal. La quitxalla ho va resoldre amb gran habilitat i professionalitat. La segona sessió es va dur a terme el diumenge 4 de gener de sis a vuit de la tarda.

El dissabte dia 27, a mitja tarda, a l'església parroquial es va poder escoltar de nou l'orgue de Moià en un concert de Nadal. Aquesta vegada amb Joan Cabó, organista de la basílica de Santa Maria del Pi, i les germanes Iglésias, Grisel·la a la trompeta i Berta a la trompa, tots tres, membres de l'Orquestra de Collsuspina. El concert aplegà un centenar de persones, que gaudiren d'aquesta combinació d'instruments de vent tan poc habitual. En la primera part es tocaren peces barroques de Corelli, Bach, Händel i contemporànies de Peeters i Schnurrenberg. La segona part constà de peces d'arreu del món arranades per a orgue, trompeta i trompa. Va tancar la vetllada la tradicional nadala *Fum, fum, fum*.

I a partir de les nou del vespre i en aquest cas a l'església de l'Escola Pia, es va poder oir un concert, també nadalenc, a càrrec de tres corals: la Xera, de Moià, la Coral de Salelles i la Coral a Cor, sota la direcció de Mireia Subirana. Els més de cinquanta cantaires oferiren una primera part de cant coral de peces dels musicals *Els Miserables*, l'«Himne dels Pirates» de *Mar i Cel* o «Amèrica» de *West Side Story*, cantada únicament per la coral moianesa i una de les més reeixides. La segona part, que es va reprendre després de la rifa d'un pernil, va començar amb el cant de sis peces nadalencs interpretades magistralment per la Coral a Cor, per a acabar amb quatre peces executades conjuntament amb les altres corals. L'última peça va ser un *max-mix* de músiques de diferents anuncis comercials que van fer aplaudir llargament el públic assistent que omplia de gom a gom el recinte.

Una hora més tard, a les deu del vespre i al pavelló d'esports de l'Escola

Josep Orriols i Roca, debutaven els Pastorets d'en Quim Vila, *Els Pastorets o l'adveniment de les eleccions plebiscitàries (constituents?)*, que es tornaren a representar el dia següent a les sis de la tarda.

Aquest diumenge, dia dels Innocents, a partir de les dotze del migdia i a l'entrada de la casa consistorial molts nens i nenes acompanyats dels seus pares van fer cua per lliurar als Carters Reials les seves cartes, plenes d'il·lusió, sota un cel que havia amenaçat neu a primera hora del matí però que va ser benivolent després, asserenant-se.

Alhora que els nens entregaven les cartes, a l'altra punta de Moià, al petit camp de futbol d'herba natural, un nombrós grup de gent esperava que el ruc —en aquest cas, en realitat, es tractava de cavalls— fes la seva feina: que era cagar en alguna de les 600 parcel·les en què estava repartit el terreny. Els premis a què s'optava —prèvia compra d'una o més parcel·les— eren 1.000 euros, el primer (guanyat per Carme Mendoza), un pernil el segon (Miguel del Río) i una caixa de cava, el tercer (Josep Arisa). Aquest simpàtic *caga-ruc innocent*, organitzat pel Club Esportiu de Moià amb la col·laboració de l'Hípica del Serrat, va oferir també un pica-pica aportat per Casa Mas. La mateixa entitat va organitzar, els dies 25 i 26 de desembre i 1 de gener, el quinto de Nadal al Bar Tosca.

A la sala d'exposicions del Casal, durant els dies 27 i 28 de desembre i 3, 4 i 5 de gener del 2015 s'ha pogut veure una exposició de peces de vidre bufat d'Àlex Añó i peces i gravats de la ceramista i gravadora japonesa Katsue Kusumi, ambdós moianesos d'adopció. Una exposició esplèndida per la seva senzillesa i la delicadesa de les peces presentades. Els flascons, copes i gots de vidre bufat acompanyats per peces de ceràmica i gravats que fan que la Sala del Casal sembli un espai de creativitat d'alt nivell.

Concert d'orgue (fot. C.I.C.). Caga-ruc (fot. J. Clarà). Exposició al Casal (fot. E. Permanyer)

De Cap d'Any a Reis

El dia 31 de desembre a la tarda va tornar-se a celebrar una edició de la cursa de Sant Silvestre. Hi van participar 102 corredors, que podien escollir entre un itinerari curt i un altre, més llarg, de 8 km. La sortida i l'arribada van ser a la plaça de Sant Sebastià, on l'organització va oferir un servei de begudes als corredors per l'esforç realitzat.

El dissabte 3 de gener de l'any nou, a les set del vespre, la Coral de Moià oferí el seu ja tradicional concert de Nadal a l'Auditori de Sant Josep, ple de gom a gom. El concert fou dedicat a cançons nadalenques o relacionades amb l'esperit nadalec i fou dirigit per Mireia Miralles, que substitueix Andreu Brunat, el seu director en els darrers anys. La Coral fou acompanyada per la guitarra de Kevin Kenny i el piano d'Arnau Cos.

Cavalcada dels Reis

I, finalment, arribem a la culminació de les festes, la vigília de Reis. Ses Majestats van enfilel l'avinguda de la Vila cap allà a tres quarts de set de la tarda. El petar característic dels motors dels tractors antics, marca Lanz, que tibaven les carrosses, les anunciava. Des de les sis, famílies senceres esperaven la seva arribada, cremant barballó, cantant cançons

o fent visibles els seus fanalets encesos per tal que els reis no agafessin un camí equivocat. La gentada que omplia les voreres, una mica astorada, va veure com una furgoneta de «Correos» precedia la comitiva, però passat l'ensurt inicial tot va tornar a cobrir-se d'il·lusió veient el grup de joves rabadans que deixaven un escampall de caramels al seu pas fent ajupir petits i grans, la tradicional carrossa plena de regals, on també es podia albirar un grapat de negre carbó —no tothom s'ha portat com calia, aquest any!—, l'àngel, majestuós com sempre, i els seus acompanyants que saludaven amablement el nombrosíssim públic i seguidament amb gran parsimònia les tres carrosses reials que s'anaven aturant perquè Melcior, Gaspar i Baltasar poguessin escoltar els desitjos de nens i nenes que, plens de nervis i emoció, s'enfilaven a la seves fal·des. Lentament i després de superar el tradicional embús de Cal Bou, la cavalcada va arribar a l'església i, encara que enguany no va ser rebuda amb les nades que altres anys dirigia Quim Vila, va ser igual de ben rebuda. Ses Majestats van ser conduïdes a través d'un passadís de torxes —portades pels rabadans— a dins el temple, on, després de donar la benvinguda i expressar els seus millors desitjos per a tots, van lliurar un petit obsequi a tots els nens i nenes que pacientment van fer una llarga cua.

Sant Silvestre (fot. R. Tarter). Coral de Moià (fot. À. Cabeza). Cavalcada de Reis (fot. C.I.C.)

Odontologia conservadora i estètica
Endodòncia i pròtesis
Odontopediatria
Ortodòncia
Cirurgia
Implants i periodòncia
Blanquejaments

Visites diàries

CLÍNICA DENTAL ANFRUNS

Dra. Carlota Anfruns Damians - Odontòloga i Màster en Od. Integrada d'adults
Dr. Lluís M. Anfruns i Serra / Metge - Estomatòleg
Av. de la Vila, 3-5 - 08180 Moià - Tel. 93 820 81 28

Nadal a l'Escola Josep Orriols i Roca

Junta de l'AMPA de l'Escola Josep Orriols i Roca

A l'Escola Josep Orriols i Roca s'ha celebrat l'arribada del Nadal amb la representació dels Pastorets per part dels alumnes de segon i amb el recital de nades per part dels alumnes de l'escola. Però també s'ha celebrat fent un quinto de Nadal i amb tallers per a guarnir el pati.

Com a iniciativa de l'AMPA i per segon any consecutiu, els primers dies de desembre, amb l'ajuda de pares, mares i mestres, els nens i nenes van realitzar tallers per a fer diversos guarniments per al pati: borles de llana i de bosses de plàstic, peixos de colors confeccionats també de llana i targetes amb desitjos. I el 12 del mateix mes, entre tots els pares, mares i alumnes, es va guarnir el pati, convertint aquest fet en una festa.

També, el diumenge dia 21 de desembre, l'AMPA de l'escola va organitzar un quinto de Nadal. Amb l'ajuda de les aportacions fetes per familiars, comerços i empreses del poble, es van poder fer fins a sis paneres ben carregades de regals, vals i productes. L'última panera sortejada i, per tant, la més important, consistia en

quatre caixes on es podien trobar, entre altres moltes coses, un sopar a Rupit, un massatge a l'esquena, productes d'Haribo, Natursoy, Vegetàlia, Mont-bru, La Pinya, Level, Sosa, Cal Bou i un llarg etcètera.

La participació en el quinto va ser tot un èxit. La gent s'ho va passar molt bé i en total es van recaptar uns 850 euros. La finalitat d'aquest quinto no era cap altra que aconseguir diners per a continuar a la millora del pati de l'escola. El curs passat es va enllestir la primera fase: passeres de pedra, elements per a jugar amb troncs i fustes, i jardineres. I aquest curs es vol continuar amb la segona fase: instal·lació d'un rocòdrom, una cabana de fusta i pissarres exteriors.

Ornaments, quinto, pastorets... Tot un seguit d'activitats que acosten el Nadal a la mainada i fan que hi hagi més integració entre la gent de l'escola. Moltes gràcies a la gent que ha fet possible el quinto i també a alumnes, pares, mares, familiars i professorat de l'escola per fer un millor Nadal per a tothom.

Les paneres del quinto de Nadal (fot. AMPA Escola J. Orriols)

Activitats de l'Escola Pia de Moià

El dia 13 de desembre, a les onze del matí, l'església de l'Escola Pia de Moià es va vestir de gala per tal de poder celebrar el primer concert de Nadal de l'Escola de Música del col·legi escolapi. Els alumnes, acompanyats pels professors, van oferir un bon repertori de peces que enllaçaven instruments amb cant coral.

En acabar el concert, al claustre de la casa es va inaugurar oficialment l'exposició *Kasumay Senegal-Bon dia, Senegal*, cedida per la Fundació Solidària de l'Escola Pia de Catalunya, la qual havia estat muntada prèviament amb la col·laboració de l'AMPA. Aquesta exposició consta de fotografies, aquarel·les i bàtiks on dos artistes catalans i un de senegalès mostren a través d'aquesta obra la seva mirada sobre el Senegal.

El mateix dissabte, a les sis de la tarda, van començar els actes de celebració de la Festa de Sant Josep de Calassanç amb tota la comunitat educativa. Normalment aquesta festivitat té lloc durant el mes de novembre, però enguany va haver de ser ajornada per culpa del mal temps.

Després de la missa, en què van participar molts alumnes i familiars, es va començar el correfoc amb el grup de diables i tabalers infantils de Castellterçol. El moment molt esperat va arribar amb l'encesa de la gran foguera amb tots els ninots fets pels nens i nenes de les diferents classes. Es va acabar la festa amb el ja tradicional sopar de pa amb botifarra organitzat per l'AMPA.

Com a cloenda del trimestre, el dia 22 de desembre es van fer dues representacions dels Pastorets; una, a dos quarts de quatre de la tarda, a la qual eren especialment convidats els avis de les residències i la gent de la comunitat dels Avets, i l'altra, a dos quarts de nou del vespre, per a les famílies i tothom que ens hi volgués acompanyar. Aquest any en Lluquet i en Rovelló, dimonis, pastors, reis, Josep, Maria i el Nen Jesús es trobaven amb personatges del món del cinema, que és l'eix transversal del curs. Amb les actuacions intercalades dels diferents cursos es va acabar aquest acte que reuneix cada any molts amics, ex-alumnes i familiars.

Representació dels Pastorets (fot. Escola Pia)

De nou la Sopa de Pedres a la Fira del Tió

Units per la Fam

Dins el marc de la Fira del Tió, el grup Units per la Fam hem tornat a fer bullir l'olla i hem preparat dos fantàstics caldos (de carn i vegetal). Els nens i nenes de les escoles de Moià van aportar-hi les verdures, i diferents carnisseries i cansaladeries del poble, la carn i els ossos. Els brous eren boníssims i es podia triar entre beure'n una tassa allà mateix per fer-se passar el fred o emportar-se'n a casa.

Volem agrair a la Companyia Trenca-escenaris de Collsuspina la representació del conte *La sopa de pedres*, del qual van poder gaudir els més petits. També vàrem tenir la paradeta de venda de llibres de segona mà donats per la biblioteca i per particulars, els clauers de forja del Gonzalo i les creps dels Desperta Espurnes, i es va sortejar una panera. El tió solidari es va deixar tota la setmana a l'entrada de l'ajuntament perquè el poguéssim anar atipant.

Tot plegat ens va permetre recaptar 645,15 euros, que ja hem fet arribar als serveis socials de l'ajuntament per a ajudar a tirar endavant el programa Esmorzars Saludables. Aquest curs el programa beneficia quaranta-dos nens de vint-i-una famílies amb dificultats econòmiques.

Gràcies a tots els qui d'una manera o altra hi heu col·laborat i feu possible la continuïtat del programa que per a aquest curs prepara alguna novetat. Ja us n'anirem informant!

Representació del conte (fot. Units per la Fam)

Els Pastorets o l'adveniment de les eleccions plebiscitàries

Mercè Bigorra

Podem parlar dels *Pastorets 2.0*, ja que sens dubte que amb els mateixos personatges i actors han retornat les aventures d'un grup de pastors que, després d'assolir el referèndum (entengui's «consulta»), ara volen aconseguir la data de les «eleccions plebiscitàries», amb totes les forces del mal en contra (entengui's ministres espanyols i dirigents polítics unionistes).

Novament una adaptació *sui generis* de l'obra de Folch i Torres de la mà d'en Quim Vila ha portat la més rigorosa actualitat política del nostre país a l'escenari amb una peça teatral novament mordaç i divertida, en què no s'escapa ningú de les sàtires i mofes més eloqüents.

El director de l'obra, Jordi Guinart, en va fer la presentació, moment que va aprofitar per a reivindicar i aclarir alguns aspectes com aquests: la necessitat que té Moià d'un espai per al teatre, fet que obliga que s'hagin de fer les representacions en llocs tant insòlits com en el cas

d'enguany el pavelló d'esports de l'Escola Josep Oriols i Roca. També va recordar la transversalitat dels Pastorets de Moià, on participen persones d'ideologies ben diferents, que poden estar en desacord en política, però que són capaços de treballar junts i amb bon humor compartir escenari i bons moments, posant la cultura i l'art per sobre de les ideologies. Per concloure la seva intervenció, Jordi Guinart va agrair a l'Escola Josep Oriols i Roca les facilitats donades en cedir l'espai per a la representació i els assajos.

Desitgem que hi hagi com a mínim una tercera versió d'aquests Pastorets i que, seguint la continuïtat político-històrica del nostre país, l'any vinent ens puguin explicar com els pastors han assolit no sols les plebiscitàries, sinó també la creació d'un Nou Estat a la Unió Europea.

Les representacions van tenir lloc el dissabte 28 de desembre, a les deu de la nit, i l'endemà, diumenge, a les sis de la tarda. Catalunya!

Els protagonistes dels Pastorets amb Marta Rovira, secretària general d'ERC

MOIÀ Avda. Zona Industrial, s/n Tels. 93 830 12 25 93 820 77 77 AVINYÓ Antoni Prat, s/n Tel. 93 838 72 78 SANT QUIRZE SAFAJA Ctra. de Mollet-Moià Km. 25,400		CALEFACCIONS - INDÚSTRIES AGRÍCOLA - AUTOMOCIÓ SERVEI A DOMICILI TELS. COMANDES : 93 830 12 25 - 93 820 77 77
---	--	--

L'Esplai recupera el grup de teatre

Elvira Permanyer

Els dies 6 i 8 de desembre, a la sala d'espectacles de l'Esplai de la gent gran de Moià va tenir lloc l'estrena universal de l'obra *La meva dona és una santa*, de Liduvina Daví (1917-2007). Èxit d'espectadors i èxit dels actors i les actrius que ho varen fer possible. De ben segur que la Lidu, des de la primera fila de la sala celestial, devia aplaudir de tot cor la feina feta.

Era l'any 1999 quan un primer grup de gent de l'Esplai, aficionats al teatre, va representar *El club de les solteres*, sota la direcció de Joan Gaja, en la qual intervingueren actrius moianeses joves i no tan joves, algunes de les quals feia temps que no trepitjaven cap escenari, segons hem documentat en el llibre de qui signa aquesta crònica. El 2002 s'estrenà el sàinet *El sant de la senyoreta*, escrit per la mateixa Liduvina Daví i dirigit per Salvador Pascual i Joan Gaja. La Liduvina, dona de teatre, membre de la nissaga de cal Ferrer de la Font, va deixar acabada l'obra *La meva dona és una santa* i amb els papers dels actors repartits quan es va

posar malalta i ens va deixar l'any 2007.

No serà fins a la primavera d'aquest 2014 que, de nou, uns quants aficionats al teatre van començar a fer córrer la brama per engrescar-ne d'altres a preparar alguna obra i així recuperar el grup de teatre. La idea va tenir èxit i ben aviat una dotzena de persones es van engrescar i decidiren recuperar l'obra de la Liduvina que havia quedat emparaulada.

Després de dies d'assajos, entre rialles, corredisses i nervis, es va estrenar l'obra amb el següent elenc: Marissa Rosell, Xavier Vidal, Núria Vilarmau, Francesc Picas, Rosa Burdó, Sofia Padrisa, Teresa Verdaguer, Gemma Picañol, Maria Santacreu, Montserrat Aliberch, Josep M. Galofré, Jordi Pla, Pere Quintana, Rosa Ponsa, Martí Martínez. Amb la col·laboració dels traspunts J. Pascual i Ll. Tantiñà, la fusteria de J. Serracarbassa, el plafó del decorat d'Alfred Plans i Winihard Gràfics i el maquillatge de les mans de Teresa Rafart, sota la coordinació de les veteranes Montserrat Aliberch i Elvira Permanyer.

Salutació en finalitzar la representació (fot. Alfred Plans)

50 anys de bombers a Moià

Jaume Clarà

El dissabte 20 de desembre, els Bombers de Moià van ser presents en les festes nadalenques amb la celebració d'una fita important: els seus cinquanta anys de presència a la vila de Moià. Malgrat que aquell va ser un dels dies en què la boira baixa no es va aixecar gens ni mica, la gent es va aplegar a la plaça del CAP per participar en l'aniversari. Els actes van començar amb una xocolatada, l'exposició de tota la flota de vehicles del Parc de Moià i també de la furgoneta del Punt de Trànsit que s'utilitza en sinistres de llarga durada com grans incendis forestals o recerques de persones, i un camió autobomba Magirus dels anys noranta. També es van projectar vídeos promocionals i didàctics sobre el comportament del foc i què cal fer en cas d'incendi a la llar o al bosc.

Els actes van concloure amb un simulacre de rescat d'una víctima en un accident de trànsit. Josep Grau, cap del Parc de Bombers de Moià, agraeix a Francesc Gros, dels tallers Renault de Moià, que proporcionés el vehicle utilitzat, alhora

que explica que la idea de commemorar el cinquantenari «la vam tenir quan l'Ajuntament de Moià ens va fer entrega d'una placa commemorativa durant la Festa de l'Arbre Fruiter. Després de recollir la placa alguns bombers del Parc vam considerar oportú organitzar aquest acte com a agraïment a l'ajuntament i a tots als ciutadans a qui servim».

Inicis i primeres dècades

La creació del Parc de Bombers de Moià, l'any 1964, s'inscriu dins el procés pel qual la Diputació de Barcelona va anar estenent, a partir de 1962 (quan crea el Servicio Provincial de Extinción de Incendios, SPEI), la xarxa de bombers, que, a nivell de voluntaris, ja existia a les principals ciutats de la província. Llavors va impulsar que es creessin parcs amb bombers professionals, entre ells el de Moià.

Per tal de conèixer com foren aquells orígens, LA TOSCA ha parlat amb Ramon Carrera, que va ser un dels membres de l'equip fundacional i que, més tard i du-

Celebració dels cinquanta anys a la plaça del CAP (fot. C.I.C. - Moià)

rant gairebé tres decennis, tingué la responsabilitat de dirigir el Parc de Bombers de Moià (1968-1995). Carrera recorda que ell i els seus cinc companys (Josep Amargant, Ramon Anfruns, José «Moreno» Barea, Rafael López i Sebastià Sala) van ser nomenats directament per l'alcalde, Miquel Vilarrúbia. I és que, malgrat que l'ens impulsor era la Diputació, durant els dos primers anys el comandament directe del Parc va recaure en l'alcaldia. Amargant en seria nomenat el primer cap.

L'equip inicial era de perfils ben heterogenis. Hi havia un fuster, un treballador de cal Comadran, un cansalader, un pagès... A Carrera, que treballava de conductor a La Granja, l'alcalde el va anar buscar perquè necessitaven algú més que tingués carnet de primera. El procés d'aprenentatge va ser tot peculiar: «Ens van fer anar a la Diputació, però no ens van dir que se'ns quedarien. Ens van donar una grana i unes katusques i ens van portar al parc principal de Barcelona, a costat del Clínic, i allà se'ns van quedar durant quinze dies, dormint en el gimnàs i sense poder-nos dutxar ni canviar. Fèiem llàstima! Érem nosaltres i sis més de Calaf. Els bombers de Barcelona sembla que es reien de nosaltres. Però vam aguantar.»

Això succeïa la darrera setmana de novembre i la primera de desembre de 1963. En tornar a Moià, cap al 14 o 15 de desembre, els van donar un Land Rover i van començar a exercir, tot i que, segons Carrera, el primer mes ho van fer de franc (només van rebre un obsequi per Nadal).

Els sis primers bombers moianesos feien torns: set hores al matí, set hores a la tarda i deu hores a la nit. El primer «parc» va ser a la plaça de Sant Sebastià, als baixos de l'ajuntament vell, a la casa de l'agutzil. Però l'espai només donava per a estar-s'hi ells, no el vehicle que tenien, el qual, per ordre de l'alcalde, durant el dia havia d'estar aparcant davant la Casa de la Vila i de nit tancat al garatge de Cal Daies. L'equipament també era reduït: a part del cotxe amb les corresponents mànegues, unes motxilles semblants a ensulfatadores que tiraven aigua a pressió.

Els primers temps, «de feina en teníem poca; com que no hi havia hagut mai bombers a Moià, tothom se'n reia una mica», rememora Carrera. Entre les intervencions que recorda d'aquells temps hi ha algunes nevades i l'incendi d'una fàbrica a l'Estany, a causa d'un llamp. També un incendi forestal prop de Súria, «on ens van tenir quatre dies, quan després de vint-i-quatre hores treballant-hi ja no serveixes per a res».

«Quan el Pep del Salt [Josep Amargant] va marxar, van posar de cap l'Anfruns, i durant el seu mandat va ser quan es va llogar el local del Cabaler al carrer de l'Esperanto.» El trasllat es va efectuar cap al maig de 1968 i poc després moria en Ramon Anfruns. Val a dir que el comandament directe de l'alcalde ja havia estat substituït per un cap de la Diputació (el Sr. Pou), des de Barcelona, i un cap de zona (el Sr. Serra), des de Manresa. Però la influència de l'alcalde va continuar-hi existint. Així, després de la mort d'Anfruns, Carrera re-

Els primers bombers a la portada de LA TOSCA

Ramon Carrera i Sebastià Sala, el dia de la celebració (fot. R. Tarter)

corda que «volien portar un cap de parc de Manresa; un dia vénen el Sr. Pou i el Sr. Serra a veure l'alcalde i, al cap d'un quart de reunir-s'hi, em vingué a buscar l'agutzil perquè pugés a l'ajuntament. I en Bussanya [Miquel Vilarrúbia] em diu que jo havia de ser el nou cap del Parc; «si no ho vols fer, ja pots marxar», va afegir».

L'any 1973 els mitjans mòbils es van ampliar amb l'adquisició d'un jeep Mehari i d'un camió cisterna, amb els quals es va guanyar autonomia. De fet, però, el jeep només s'utilitzava a l'estiu, quan amb aquest vehicle s'havia de col·laborar en la campanya de vigilància forestal amb una ruta que arribava fins a Manresa, Sant Llorenç Savall, Sabadell, Centelles i Tona. I és que, malgrat que la zona d'actuació del parc era bàsicament la comarca del Moianès, durant l'estiu s'havia d'estendre. «Només hi havia nou cotxes com aquests, els parcs grans no en tenien; era una manera de compensar que en parcs com els nostres no hi havia tanta feina com a les ciutats.»

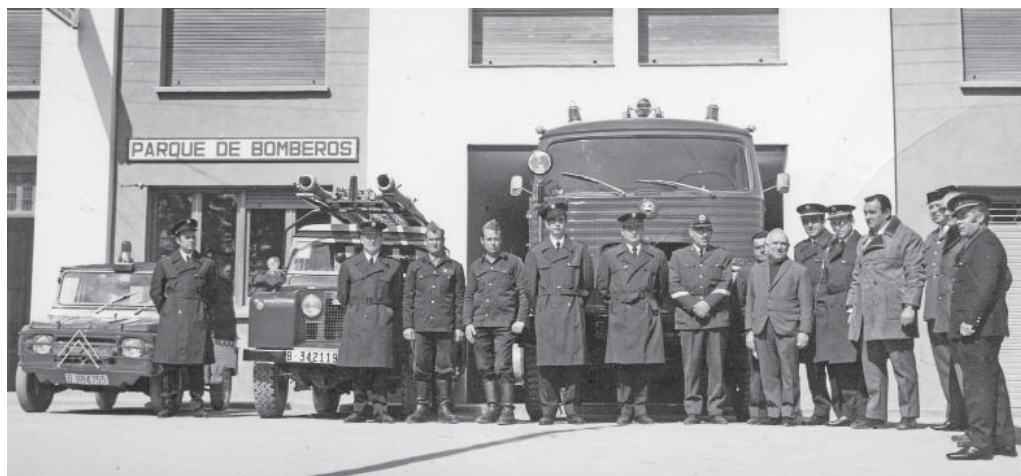
Però, de ben segur, la intervenció que més ha colpit Ramon Carrera en el seu llarg historial ha estat la de l'accident del Comet 4 de Dan Air, en el massís del

Montseny, el 3 de juliol de 1970. L'avió, que volava entre Manchester i Barcelona, es va estavellar amb 105 passatgers i 7 tripulants a bord, cap dels quals no va sobreviure. «Vàrem sortir tres de nosaltres cap al Montseny i ens van fer muntar un perímetre de seguretat —tres o quatre bombers, un guàrdia civil, tres o quatre bombers i un altre guàrdia civil...— des de les set del matí fins a les sis de la tarda, per a evitar que hi entrés ningú abans que arribés el cònsol d'Anglaterra. Després, fins a les dotze de la nit, amb focus, recollint cadàvers, trossos de restes humanes, una cosa horrible... N'hi va haver que no ho van poder aguantar.»

Un gran salt endavant per als bombers moianesos va ser el trasllat a la seva actual seu, a la carretera de Manresa, un lloc més ampli i més proper a la carretera. Tot i que en les actes municipals ja hi ha referències dels anys 1968-1969 sobre la compra dels terrenys, no seria fins a 1978 quan l'edifici fou acabat i inaugurat. El setembre de l'any anterior s'havia restablert la Generalitat de Catalunya, amb el retorn del president Tarradellas, i els bombers serien un dels cossos que, a través dels traspassos de competències, assumiria la Generalitat a partir de 1980.

Durant el mandat de Ramon Carrera, conclòs amb la seva jubilació l'any 1995, els efectius personals s'incrementaren fins a nou bombers (tres per torn), ampliat a l'estiu amb quatre més (després sis) destinats a tasques forestals. També un nou camió, una cisterna més gran, de segona mà, es va afegir a l'equipament mòbil.

Dels seus darrers anys en actiu, Carrera recorda l'incendi de 1994, a Casserres: «A sobre Puig-reig, pujant cap a Casserres —el foc va córrer una cosa terrible!—, en una casa de pagès que s'estava cremant, jo anava tirant aigua prop de la porta principal, quan una pobra dona de la casa va voler entrar a dins; jo li ho vaig

Benedicció dels nous camions, l'any 1973, al Parc del carrer Esperanto; d'esquerra a dreta, els bombers moianesos Grande, Juncadella, Barea, Sala, López i Carrera, els forestals Mur i Folch, el rector Gurri, els comandaments Pou i Serra, l'alcalde Petitbò, un guàrdia civil, el regidor Sala i el sereno (fot. Renom)

haver d'impedir i, en cinc minuts, tot el sostre va caure. L'endemà la vaig trobar i m'ho va agrair, dient-me que, gràcies a mi, encara era viva.»

Situació actual

Per tal de complementar la visió de les primeres dècades de Ramon Carrera, LA TOSCA s'ha adreçat a l'actual cap, Josep Grau, perquè ens fes cinc cèntims de la situació actual:

«Actualment el Parc de Bombers de Moià disposa d'una plantilla de vint bombers distribuïts en quatre torns de treball de cinc bombers que s'organitza en jornades de vint-i-quatre hores. Quant a vehicles, disposem de dues autobombes (una BFP o Bomba Forestal Pesada, que porta 3.000 litres d'aigua, preparada bàsicament per a incendis forestals, encara que pot actuar en tota mena d'emergències; una BRP o Bomba Rural Pesada, també amb 3.000 litres d'aigua, preparada també per a actuar en tota mena d'emergències, com incendis de la llar, d'indústria,

accidents de trànsit, i també en incendis forestals, si convé, i una UPCL o Unitat de Personal i de Càrrega Lleugera, per a fer relleus de personal, assistències tècniques, comandament, etc.).»

Les tasques que realitzen inclouen tota mena d'extinció d'incendis (edificis, via pública, vegetació...); salvament i rescat de persones en perill; salvament d'animals i béns; assistència sanitària immediata en el lloc del sinistre; accidents de trànsit; patologies de la construcció; actuacions relacionades amb inundacions, nevades, etc.; sinistres en infraestructures que afecten serveis bàsics (electricitat, fuites de gas, etc.). L'àmbit d'actuació continua essent bàsicament la comarca del Moianès, però també qualsevol lloc de Catalunya a què el control central els activi, especialment durant la campanya forestal.

A nivell més personal, hem preguntat a Josep Grau quines eren les actuacions més remarcables que recorda dels seus anys al Parc de Moià: «Durant els quasi vint anys que hi he estat adscrit, he fet

Els bombers de Moià, el 8 de març del 2013, durant la festa del seu patró, sant Joan de Déu (fot. Bombers de Moià)

de cap de Parc durant diferents períodes, sumant un total d'uns dotze anys. Recordo algunes actuacions d'aquests anys, com l'atemptat d'ETA a la caserna de la Guàrdia Civil de Vic, l'any 1991. Els grans incendis forestals dels anys 1986 i 1994. Diversos accidents d'ultralleugers procedents dels camps de vol del Prat i de les Humbertes. Diversos episodis d'inundacions, nevades com les de 1986, 1993 i 2005, ventades com les de Sabadell i Terrassa del passat 9 de desembre, alguns accidents laborals, etc.»

Com informava el passat 29 de desembre el diari *Regió7*, el Departament d'Interior de la Generalitat ha encarregat a

l'empresa pública Infraestructures.cat una diagnosi completa de l'estat del Parc de Bombers. Després de més de trenta-cinc anys, el Parc té algunes parts molt deteriorades i, a més, en construir-se només es va plantejar per a torns de tres bombers i no els cinc actuals (força més durant la campanya d'estiu).

Durant les darreres legislatures de Josep Monràs es va començar a plantejar una proposta d'ampliació, fent un nou edifici més gran i amb heliport aprofitant uns terrenys del costat. Deu anys després, però, el projecte continua encallat i és un dels grans reptes de futur del Parc de Bombers de Moià.

**CLÍNICA DENTAL
PUJOL**

Ctra. de Manresa, 35 - Baixos
08180 Moià
www.clinicadentalmoia.com
Tel. 93 830 06 98
Mòbil 629 058 269

ODONTOLOGIA GENERAL
URGÈNCIES
ORTODÒNCIA
IMPLANTS

LES ENTITATS INFORMEN

Moià Deute, activitats segon semestre '14

Auditoria ciutadana municipal. Va començar el mes de setembre, oberta als membres dels diferents grups polítics representats a l'ajuntament i a qualsevol ciutadà que volgués participar-hi. Durant aquest trimestre s'han examinat dues obres: el carrer de Magí Vilardell (any 2005) i el carrer abandonat i inacabat de la zona industrial (Erasmus de Gònima, any 2008). A hores d'ara s'estan acabant els resums que es faran públics al llarg del mes de gener. Els resultats obtinguts de les investigacions revelen, en ambdues obres, que el seu cost, contràriament al que va succeir, no havia d'haver estat assumit per l'ajuntament. Aquesta primera experiència ha de servir per a replantejar alguns aspectes de l'auditoria i incidir especialment en el seu caràcter obert i participatiu.

Estudi d'obres de MoiàFutur. Un col·laborador de l'associació, l'arquitecte Jordi Costa, ha portat a terme, de forma totalment altruista, un estudi tècnic detallat i exhaustiu (en la mesura en què ha disposat d'informació) sobre els dos polèmics projectes del pàrquing de la plaça del CAP i els habitatges que s'havien de construir a l'antiga caserna de la Guàrdia Civil. El podeu consultar a internet (<http://moiadete.blogspot.com.es/2014/12/informe-pericial-de-moiafutur.html>). Una còpia d'aquest informe ha estat lliurada a l'ajuntament i una altra presentada al jutjat de Manresa que tramita la nostra demanda d'investigació.

Expedient judicial. En relació a l'expedient que es tramita al jutjat, hem d'informar que la jutgessa ha encarregat l'estudi del tema a l'Equip de Delinqüència Econòmica i Urbanística de la Guàrdia Civil.

Llumeneta participativa. Durant el mes de desembre s'ha dut a terme una

Moià Deute a la Fira del Tió (fot. C.I.C. - Moià)

campanya informativa amb l'objectiu d'augmentar el nombre de socis i aconseguir finançament per a les despeses judicials. La campanya s'ha instrumentat a través d'una llumeneta participativa, en combinació amb el sorteig de la Grossa de Cap d'Any, i ens ha permès d'incrementar el nombre de membres de l'associació. Podeu trobar més informació de la llumeneta, dels premis i dels premiats a <http://www.moiadeute.org/php/lnici.php>.

Notícia recent. En una moció promoguda per Moià Deute i aprovada per unanimitat en el ple del 20 de març del 2014, es consideraven il·legítims els interessos del pagament a proveïdors fets per l'Estat. Ara acabem de saber que el Consell de Ministres del 26 de desembre ha aprovat un decret pel qual, per a l'exercici 2015, els ajuntaments estaran exempts de pagar interessos d'aquest deute. És una bona notícia que, si es confirma tal com l'hem interpretada, pot suposar un estalvi d'entre 300.000 i 400.000 euros en el pressupost municipal del 2015.

Biblioteca de Moià

Amb motiu dels 25 anys de la Convenció dels Drets dels Infants, la companyia de titelles Pengim-Penjam va oferir l'espectacle de petit format *El regal*, basat en un conte de Michael Ende. També amb aquest motiu, del 10 al 22 de novembre es va fer una exposició bibliogràfica.

Pel novembre, la tertúlia del Club de Lectura va comentar la novel·la *El soroll i la fúria*, de William Faulkner. Aquest curs 2014-2015 es participa en el premi «Atrapallibres», un club de lectura infantil on es llegeixen llibres seleccionats pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil. Nois i noies de nou i deu anys d'edat es constitueixen com a jurat per a valorar cada un dels llibres. Pel desembre es va fer la primera tertúlia, dedicada a *Julita*, de Montserrat Galícia.

Les activitats de Nadal van començar amb un taller de postals nadalenques per emportar a casa i també per a decorar la biblioteca. Hi va haver dues sessions d'hora del conte: la companyia moianesa Klaus i Fòbik amb un espectacle molt original, *Contes amb cinc sentits*, i la ronda-

llaire Anna Garcia, acompanyada del seu acordió, amb *Una nit màgica*.

El grup de Grans Lectors de l'Esplai van interpretar *Les nostres festes nadalenques*, escenificant el parament de la taula de Nadal, amb recital de nades i narració de records; una representació molt emotiva.

Les activitats es van acabar amb un taller de fanalets de tots colors i ben decorats per a anar a rebre els Reis d'Orient.

Les tres últimes setmanes de desembre i per segon any consecutiu, la biblioteca va ser punt de recollida de joguines, col·laborant amb la Creu Roja i els Serveis Socials. Gràcies a tots aquells que heu portat alguna joguina.

Aquest 2015 ve carregat de moltes novetats, com la celebració dels 80 anys de l'equipament, l'esperat préstec de llibres digitals... i una novetat que ja es pot fer servir a partir d'ara: la possibilitat de descarregar-se, mitjançant l'aplicació *BibliotequesXBM*, el carnet d'usuari al telèfon mòbil. Veniu a la biblioteca i us n'informarem.

Grup de Grans Lectors de l'Esplai (fot. Biblioteca de Moià)

MOIANÈS

Incertesa pel futur del Consorci i la comarca

Josep Font, Jaume Clarà

«O caixa o faixa», vam titular, en el darrer número, l'article que informava de la situació del Consorci i del reconeixement administratiu de la comarca. Podia semblar de to exagerat, alarmant fins i tot, atenent a les declaracions del Departament de Governació, a les decisions preses pel Parlament de Catalunya i a les informacions que es van anar publicant, en les quals es donava per fet que, almenys provisionalment, el Consorci del Moianès s'adscriuria a la Diputació de Barcelona per a salvar l'escull de la llei ARSAL, que en les disposicions transitòries sisena i en la final 2a especifica el règim transitori dels consorcis, el seu règim jurídic i les condicions de la seva adscripció a una administració pública de rang superior. El dia 31 de desembre era la data límit per a fer l'adscripció. S'assegurava també que durant el mes de gener tindria lloc una consulta als municipis del Moianès per a conèixer el parer dels seus ciutadans sobre la creació de la comarca.

El dia 23 de desembre al matí va haver-hi una reunió dels alcaldes de la comarca a Moià i, a la tarda, una altra reunió a Barcelona, al Departament de Governació. Cap declaració oficial des de llavors. D'aquella reunió només va transcendir que a la Generalitat no van faltar les bones paraules i l'expressió que ben aviat quedaria tot resolt. Dionís Guiteras ens havia expressat, en el darrer número: «Els alcaldes del Moianès ja tenim decidit que tanquem el Consorci si abans del 30 de desembre no hi ha una alternativa viable.»

El fet és que fins després de Reis no hi ha hagut novetats. S'ha fet públic, tantant el procés d'impressió de LA TOSCA, que la Generalitat proposa fer el dia 1 de febrer el procés participatiu, una data que

probablement s'haurà de posposar una quinzena.

El Consorci, tancat per vacances

Una nota a la porta de Can Carner i a la pàgina web informa que tant el Consorci com l'Oficina de Turisme romanen tancats fins al 15 de gener. Res d'extraordinari en l'administració pública. El fet és, però, que en els darrers anys ha estat difícil veure tancat el Consorci. És clar que el tancament respon a una reacció d'esperar a veure com es reprenen els temes aquest gener i que és coherent amb el que havia anunciat Guiteras.

L'adscripció del Consorci a la Diputació no sembla pas una decisió senzilla. Les disposicions de la llei ARSAL especifiquen amb molta claredat temes sobre el personal dels consorcis i el pes econòmic que ha de tenir en el pressupost d'un consorci l'administració a la qual sigui adscrit. Cap indicatiu no apunta al fet que la Diputació estigui disposada a aportar-hi recursos econòmics, i més tenint en compte que havia format part del Consorci i se'n va retirar.

Cal tenir en compte, a més, que el que s'està dirimint no és exclusivament la personalitat jurídica d'un conjunt de serveis que els municipis del Moianès presten de forma mancomunada. Hi ha més consorcis a Catalunya i, en alguns, la preocupació no és tan elevada pel fet que tenen més travada la seva viabilitat econòmica amb els recursos econòmics que ja aporten els ajuntaments que l'integren. En el cas del Moianès, els ajuntaments només hi aporten un 20% del total. La progressiva disminució dels recursos en els programes que el Consorci gestiona comporta, necessàriament, que la seva capacitat d'impacte es vegi notablement alterada, acabi com acabi el procés.

Notes terçolenques

Ramon Puig

Castellterçol en Positiu

Després de mig any de silenci, el nou grup progressista i assembleari Castellterçol en Positiu ha tornat a la palestra pública, però ja en fase d'anar desenvolupant aquells temes que foren apuntats en les diverses trobades celebrades anteriorment l'estiu passat.

El 14 de desembre, a la sala de Cal Recader —força animada— es va tractar el tema «Parlem de diners». El guió fou, bàsicament, establir una mena de sil·logisme resultant de la inversió econòmica d'un consistori i els beneficis socials que en podrà rebre la població administrada.

L'economista Roser Galí féu un repàs de tot el conjunt de pobles del Moianès en un exhaustiu examen del que significa inversió per habitant, aturant-se en aquest punt a l'Estany, en considerar que és el poble més ambiciós. Naturalment, sortiren els generalitzats números vermells com a resultat de la bombolla immobiliària, que en explotar deixà moltíssimes economies municipals pràcticament en trencadissa. Lloà l'actual consistori castellterçolenc per haver anat liquidant el dèficit adquirit en la darrera dècada. En un moment de la seva intervenció pronuncià una frase que fou polèmica per a una part de l'auditori, en dir que «hem passat una època de sobreprotecció».

La segona oradora fou l'alcaldesa d'Abrera (Baix Llobregat), Maria Soler i Sala, de trenta-set anys, la qual, amb un altíssim nivell comunicatiu i vehemència, va explicar la seva experiència de vuit anys, primer com a regidora i després com a primera mandatària, posant èmfasi en el diàleg que requereix governar un poble petit, i en la interrelació entre els tres grups municipals, tots els caps de llista

Acte de Castellterçol en Positiu
(fot. Judit Sala)

dels quals són dones i ara, va comentar, «ja som amigues». Repassà els seus orígens polítics en el PSC, comentà la geografia «envejable» de tenir la Seat-Martorell dins una part del terme municipal, que comporta triplicar el nombre d'habitants de 4.000 a 12.000, la preocupant desaparició de gran part del comerç local (alguns treballadors acomiadats invertiren els diners cobrats en establiments comercials i no sempre aconseguiren tirar-los endavant). També va insistir a «saber» negociar amb les gans superfícies instal·lades en el terme municipal, esmentant el cas emblemàtic de Mercadona, entre altres.

Al final, va contestar un munt de preguntes referents a la relació abans esmentada entre ajuntament, economia i llocs de treball.

Notícies de l'Estany

Maria Estany Esparó i Mònica Sentias

El dissabte 11 d'octubre es va fer una taula rodona amb la gent del poble per a la recuperació i posada en valor de les cançons de caramelles que s'han anat cantant i conservant al llarg dels anys al poble. Aquesta iniciativa s'emmarca dins el procés participatiu batejat com a «Imagina l'Estany».

El dissabte 18 d'octubre es va fer una sortida a Barcelona amb autocar. La gent que va assistir a la sortida va poder visitar el mercat dels Encants, el mercat de la Boqueria i el Born, i van gaudir d'un bon dinar.

El diumenge 19 d'octubre es va fer una xerrada sobre els resultats dels vint anys del Consorci del Moianès a l'Estany (1994-2014).

El dia 31 d'octubre es va celebrar la castanyada, amb un sopar popular, amb castanyes, música en directe i una animada ballaruga.

El dia 2 de novembre es va fer una dinàmica participativa amb el col·lectiu d'artistes pintors de l'Estany dins el procés participatiu «Imagina l'Estany».

El dijous 6 de novembre es va fer una xerrada a càrrec de Josep M. Vila d'Abadal, president de l'Associació de Municipis per la Independència, per tal d'explicar el procés de votació del 9-N.

El dissabte 8 de novembre el Casal d'Avis va organitzar la seva castanyada al local del cine.

El diumenge 9 de novembre es van dur a terme les votacions del 9-N al Casal d'Avis. Es van emetre 275 vots (un 80% de participació). Els resultats van ser els següents: Sí-Sí, 248 vots; Sí-No, 1; No, 1, i 7 nuls.

El dia 27 de novembre la gent gran de l'Estany va participar en el dia de la Gent

Gran del Moianès, que va organitzar el Consorci del Moianès amb motiu del seu vintè aniversari. Van iniciar el dia a l'Estany amb un esmorzar, una visita al monestir i al claustre. Després es van dirigir a Castellterçol per visitar una poua. A continuació van anar a Monistrol de Calders a veure els treballs manuals de la gent del Casal d'Avis, i van acabar amb un dinar de germanor al restaurant Rubell d'aquella població.

El dissabte 29 de novembre es va celebrar el Dia de la Dona del Moianès a l'Estany. Malgrat la pluja, que va caure durant tot el dia i va fer reorganitzar les activitats, es va poder portar a terme un taller de *patchwork* i un taller de fotografies. També hi hagué una exhibició de *zumba* i una xocolatada. En aquests actes es van recollir aliments per a Càritas de Moià i de Castellterçol.

Els actes de la fira d'enguany es van iniciar el dijous 4 de desembre amb una xerrada a càrrec d'Esteve Soler, periodista i presentador del canal televisiu 3/24, juntament amb la seva companya periodista Griselda Guiteras, moianesenca. Van parlar sobre el periodisme internacional i el periodisme local.

El dissabte 6 de desembre a les deu del matí es va fer una passejada de 6 km per l'Estany. A la tarda hi hagué cine familiar i després un concert a l'església, a càrrec del cor Lupulus Ensemble, dirigit per Oriol Vila, amb obres d'autors renaixentistes i barrocs, com també música popular.

El diumenge 7 de desembre al matí es va jugar un torneig de botxes, i a la tarda l'associació teatral El Teló, de Manresa, va presentar l'obra *La xafardera del barri*, de Josep Torras Portí.

El dilluns 8 de desembre, dia de la fira, durant tot el matí hi hagué fira d'artesans i entitats, fira del pinzell, visites guiades a la mina, jornada de portes obertes al monestir, escacs, sisena trobada de plaques de cava de l'Estany, activitats per la Marató de TV3, exposició de la maqueta de l'església de Santa Maria de l'Estany feta pel Sr. Gregori Grima, mostra de premis de diferents edicions de pintura ràpida de l'Estany, tallers de cors de Nadal, exposició d'artesanía de fulles, flors naturals i bijuteria de Montserrat Sert, exposició de *patchwork* a càrrec de Carme Esparó, presentació de l'agenda d'activitats de Nadal del Consorci del Moianès, passejada amb ponis per a la quitxalla, trobada de tractors antics, al pati de l'escola torneig de bitlles catalanes, a la plaça titelles Rodabac a càrrec de Titelles Naip, i contes 1714 a càrrec de Joan Boher. A l'espai Tasta'm, esmorzar davant de la font i vermut de pagès. A la una del migdia, ballada de gegants. A continuació, a la plaça, hi va haver la vuitena trobada d'estanyencs voltant pel món i el lliurament del 43è concurs de pintura ràpida. A les cinc de la tarda, ball de fira amb el Pep i la Maria José.

El diumenge 14 de desembre es van

fer activitats destinades a recollir diners per a la Marató de TV3: a les cinc de la tarda hi va haver un concert d'acordió a càrrec de Joan Font de Sant Feliu Sasserra, un berenar i una exhibició de *zumba*, com també com molts sorteigs.

El diumenge 21 de desembre, caga-tió popular a la plaça del Monestir. Els menuts van poder cantar i fer cagar el tió, rebent amb alegria un regalet i algunes lllaminadures.

El dia de Sant Esteve, a les sis de la tarda, «Quinto per a la Marató», al local del cine.

El dissabte 27 de desembre es va celebrar el dia «Imagina jove» de l'Estany. L'ajuntament va organitzar diferents activitats destinades als més joves: un taller de fotografia amb mòbil, rutes en *seegway*, un taller de *body percussion*, un taller de maquillatge, un taller de *sushi* i tastet, i un taller de DJ.

El diumenge 28 de desembre, a l'església, els patges de Ses Majestats els Reis d'Orient van recollir les cartes a la mainada.

El dia 13 de desembre es fa fer un funeral per Maria València Prat, finada a l'edat de vuitanta-cinc anys. Al cel sia.

La Fira de l'Estany, ben concorreguda (fot. Joan Purtil)

PERFILS

Podem, amb arrels moianeses

Jaume Clarà

Foto del compte de Twitter de Gemma Ubasart, amb Pablo Iglesias al costat

En les eleccions europees del mes de maig passat va sorprendre la irrupció en l'escenari polític espanyol d'un nou partit, Podem, que, amb el 7,98% dels vots i cinc europarlamentaris, es va convertir de sobte en la quarta força política a nivell estatal. Des d'aleshores, diversos sondeigs no han fet més que augmentar el seu nivell de popularitat fins a esdevenir una autèntica amenaça per al bipartidisme de PP i PSOE.

A nivell català i malgrat que els resultats de les europees foren més discrets (4,65%), l'entrada en escena del nou partit —constituït formalment encara no fa un any— també s'ha vist com un terratrèmol que pot fer augmentar, encara més, l'atomització del Parlament i, per a molts, pot posar en entredit el «procés» català cap a l'estat propi.

I és que Podem, dirigit per Pablo Iglesias, que ha estat professor de ciències polítiques de la Universidad Complutense de Madrid, pretén somoure el sistema polític espanyol i les seves classes dirigents

—les desprestigidades «castes» polítiques i econòmiques— amb un programa de radicalitat democràtica i noves propostes en l'àmbit econòmic, hereves del moviment del 15-M i deutors en part de l'esquerra grega de Syriza.

Doncs bé, aquest nou moviment polític té com una de les cares més visibles a nivell català una dona, jove i d'ascendència moianesa. Es tracta de Gemma Ubasart González, nascuda a Castellar del Vallès l'any 1978 i néta del qui fou el primer alcalde moianès de la democràcia, Sebastià Ubasart.

Gemma Ubasart va ser elegida, el novembre passat, per a formar part del «Consejo Ciudadano» del partit. I, tot seguit, nomenada com un dels deu membres del Consell de Coordinació —o executiva— del partit, del qual és l'únic representant català i on ostenta la Secretaria de Plurinacionalitat i Polítiques Públiques pel Canvi. L'interès per la política de Gemma Ubasart ja es va fer palès a Castellar del Vallès, d'on va ser regidora (2007-2008) per Altraveu, membre de les Candidatures Alternatives del Vallès, properes a la CUP.

Ubasart, llicenciada també en Ciències Polítiques (per la UAB), n'és professora en l'actualitat a la Universitat de Girona. La seva experiència professional s'enriqueix amb estades en centres de recerca prestigiosos de Londres, Pàdua, Ottawa, París i Quito.

De la seva bibliografia, LA TOSCA es va fer ressò en el seu moment (gener 2011) de l'aparició de *Guia de govern local*, publicada juntament amb Jordi Bonet i Martí i encapçalada amb una dedicatòria als seus avis, Sebastià Ubasart, «primer alcalde democràtic de Moià després del franquisme», i Maria Pedrals.

Núria Picas, campiona del món d'ultra trail: «El múscul més important és el cervell»

Josep Font

La Núria va néixer a Manresa. Estiu-ja a Calders, essent també moianesenca. El 21 de desembre, un diumenge de boira que convidava a quedar-se a casa, va venir al Centre Espai Escènic de Castellterçol a explicar la seva trajectòria, aconseguint emplenar tota la platea.

Què és l'ultra trail? Doncs curses encara més llargues que la mítica Marató, de 42 km. Es tracta de competicions de fins a 160 km de distància, generalment de muntanya, que posen al límit la resistència humana.

La Núria Picas va presentar una xerrada professional, amb un guió clar (la planificació de les curses, els entrenaments, el material, la recuperació, etc.) i es va acompanyar de fotografies de gran qualitat, així com de vídeos molt ben produïts i realitzats, tot perfectament seqüenciat. El relat de la història de la Núria comença, paradoxalment, amb un accident escalant a Montserrat l'any 2000, amb el seu cosí Pep, el de la botiga GR177 de

Moià, que coorganitzava la presentació. A conseqüència de la caiguda va tenir una greu lesió al peu esquerre, que la va tenir set anys sense córrer.

«Els metges em van dir: "No tornaràs a córrer", però he aconseguit convertir el dolor al peu amb el meu *petit amic*.» I entrenant-se amb perseverança va començar a tastar les curses d'ultra trail. L'any 2011 va guanyar la competició dels Cavalls del Vent, que té lloc a la serra del Cadí i la Cerdanya, moment que va suposar una inflexió en la seva trajectòria; una cursa que ha guanyat quatre vegades consecutives. S'entrena unes vint hores setmanals i, de mitjana, corre una ultra trail al mes. La preparació física és tan important com la mental, per a ser capaç de gestionar el patiment; per això creu que és el cervell el múscul més important. A les curses «arriba un moment en què un competidor troba el seu oponent i s'adona que és ell mateix». Aquesta veritat, va dir, «val per a moltes coses de la vida».

Núria Picas, a Castellterçol (fot. J. Font)

Ha participat en curses al Japó, Austràlia, a l'Everest, al Montblanc, a les Canàries... La seva bona classificació li va permetre d'assolir, el passat 2014, el campionat del món. Precisament, en rebre el guardó a París aquesta tardor, es va sentir molt desconcertada i incòmoda de fer-ho sota l'himne espanyol, unes imatges que van donar la volta al món, tan conegudes com les seves entrades a meta amb l'estelada o acompanyada de les seves filles. «No m'ho esperava, això de l'himne», va dir, «però jo vaig respectar la bandera». I, en canvi, «noto que no em respecten gens; m'han amenaçat pel Facebook i el Twitter». Li han complicat l'existència amb «la campanya que he rebut des de la Caverna, exigint que torni els diners rebuts i insultant-me». Va estar un any corrent amb *la roja*, amb la selecció espanyola, però «no he rebut mai cap diner del Govern espanyol. M'ha tocat el rebre a mi ara, però demà li passarà al Mas i demà passat al Gerard Piqué», va cloure la dimensió política del seu vessant públic.

En les imatges que acompanyaven la seva exposició, apareixia sovint abraçant-se amb les seves rivals, de les quals no va estalviar elogis —«si no fos per una lesió seria la més bona», deia d'una, i també van sovintejar les imatges de Kilian Jornet i del moianès Gerard Morales, present en l'acte i de qui va fer força referències.

Va mostrar-se conscient que córrer en aquest nivell no és per sempre. «D'aquí a dos anys ho deixaré, fa temps que ho dic», i es planteja ascendir un 8.000 l'any 2016, ja que l'escalada és la seva veritable passió. A més, va afegir, orgullosa d'haver-se guanyat amb esforç una plaça de bomber professional, «aquesta va ser la cursa de la meua vida, i ja la vaig guanyar».

El públic, coneixedor d'aquest esport i que ja l'havia aplaudida durant la sessió, en volia saber més coses acabada la

presentació. Un veterà va opinar que, ho vulgui o no, ella és una professional en aquests moments. «Tinc una excedència als bombers, però no cobro cap beca de ningú», va respondre, i va explicar que el seu principal espònsor és la marca esportiva Buff [empresa igualadina que va inventar els mocadors esportius de coll que ha exportat a mig món]. Altres assistents li van demanar sobre els possibles efectes per a la salut a llarg termini, exigint aquestes prestacions al cos. També es van fer preguntes de com es pot compatibilitzar la condició de mare i de parella amb aquest ritme de vida. La Núria va reconèixer que és difícil, però que les dones s'aniran incorporant a aquest esport, «ja que és un dels que menys diferències presenta entre homes i dones, encara que tinguem menys massa muscular». I amb un llenguatge clar, directe i senzill, el públic assistent va poder conèixer una Núria amb molta capacitat —també— per a la comunicació, i compromesa socialment i en qüestions de gènere.

El Centre Excursionista de Castellterçol, organitzador de l'esdeveniment, li va fer entrega d'un lot de productes del Moianès per a cloure l'acte, que va comptar encara amb una darrera ovació.

Gerard Morales

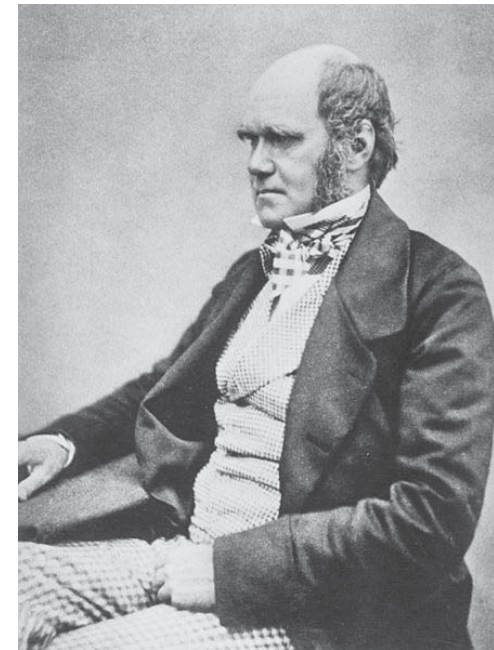
El moianès Gerard Morales, present en la presentació de Núria Picas, és company de l'equip Buff. En Gerard ja havia excel·lit com a tenista professional, però és també en el món de les curses ultra trail on s'ha fet més conegut. Participa en ultra trails internacionals, com la del Montblanc, que recorre 160 km distribuïts entre França, Suïssa i Itàlia.

Està entre els millors classificats en la cursa dels Cavalls del Vent i ha guanyat la Marató de Muntanya de la Garrotxa. Recentment va guanyar també la ultra trail de Collserola, que recorria tot el Parc de Collserola a Barcelona.

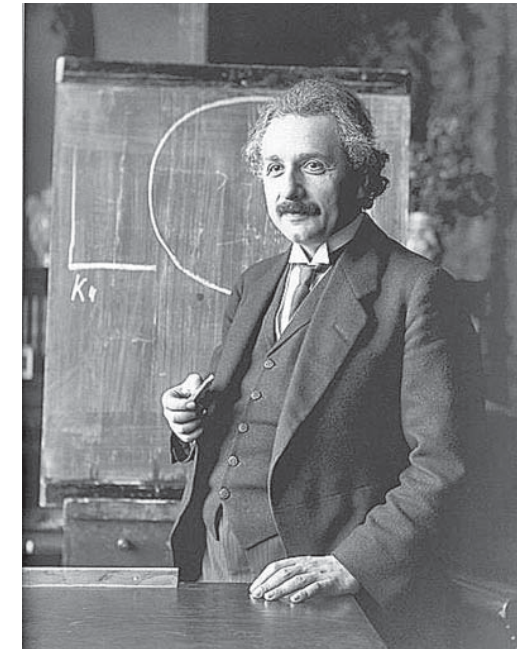
CIÈNCIA

Entre Einstein i Darwin

Miquel Fortuny Navarro. Biòleg. Responsable de Conservació i Biodiversitat de la Societat Catalana de Micologia

Charles Darwin

Albert Einstein

No sóc físic i, per tant, no puc aprofundir sobre el llegat científic d'Albert Einstein, tot i que per a un biòleg no és possible deixar de saber-ne res, car part del fet biològic és físic i químic. A més, la vida és organització, emergència de noves espècies que tenen la capacitat de reproduir-se i d'evolucionar.

Però sí que tinc un bon amic, veí de l'Estany, que no para de penjar citacions d'Einstein al Facebook. Això ha fet que m'encuriosis un xic per conèixer més el personatge.

I és que Jorge Puchol Portabella en sap molt, d'Albert Einstein, i, a més, és una de les seves icones i referent, com Charles Darwin, l'autor de la teoria de l'evolució biològica per selecció natural, ho és per a mi, ja que, com deia el ge-

netista Theodosius Dobzhansky: «Res no té sentit, en biologia, si no és sota la mirada evolutiva.»

En convidar-me Jaume Clarà a escriure un article per a LA TOSCA del mes de gener d'aquest any que tot just encestem, el 2015, vaig recordar que es complirà el centenari de la presentació de la Teoria de la Relativitat General d'Albert Einstein, la qual va donar pas a la cosmologia contemporània, és a dir, a la història, l'estructura i, especialment, a l'estudi de l'evolució d'un univers en principi en expansió...

Vet aquí dos paradigmes evolutius. L'un, del món físic, encetat per Einstein, i l'altre biològic, gràcies a Darwin, però dels quals, d'alguna manera, ambdós comparteixen alguns trets.

1. Les dues teories van assolir una gran popularitat i, al mateix temps, van tenir un no gens menyspreable nombre de detractors.

2. Einstein va formular la seva teoria en absència absoluta de base experimental. El seu motor va ser el raonament matemàtic i la deducció. Charles Darwin desconeixia el treball del monjo agustí austríac Gregor Mendel per a donar la base genètica correcta a la teoria evolutiva. Un altre exponent d'enginy intel·lectual i capacitat de raciocini.

3. El darrer i més esgarriós tret compartit són fets de malvestats humanes. Fets no atribuïbles als famosos personatges, sinó a fenòmens i conseqüències de l'aplicació del coneixement científic en absència de qualsevol tipus d'ètica i de control. Aplicacions que tots hauríem d'haver entès en el moment adient i desterrar-les sense cap mirament del nostre món per les angoixes i patiments que ocasionen als humans i, de retruc, al conjunt de la biosfera.

Una d'aquestes aplicacions és la fabricació de la bomba atòmica, relacionada amb una aportació prèvia d'Einstein, la Teoria Especial de la Relativitat, i l'equació que relaciona energia i matèria ($E = mc^2$). El mes d'agost de l'any que hem encetat es compliran setanta anys del bombardeig a les poblacions japoneses d'Hiroshima i Nagasaki amb bombes atòmiques d'urani

i plutoni, la conseqüència directa de les quals van ser milers de morts ocasionats i una munió de ciutadans que quedaren afectats per les malalties que es deriven de la radiació.

Un altre fenomen esfereïdor, atribuïble a una falsa i també incorrecta interpretació de la teoria de Darwin, va ser l'anomenat *darwinisme social*, que acceptava la competència desfermada entre individus i grups com una cosa benèfica per a la societat. En nom de Darwin, i la mal entesa supervivència dels més aptes, es va defensar el racisme científic, el nacionalisme militarista, l'imperialisme, el colonialisme i, com a colofó, l'eugenèsia, amb legislacions que ordenaven l'esterilització preventiva de persones, grups i ètnies perquè no es poguessin reproduir. Aquests fets passaven tot just fa vuitanta anys.

I és que entre Einstein i Darwin, allà on la matèria inerta, la física i la química, es fusiona amb la vida, on la matèria es transforma en energia que flueix i es dissipa a través dels ecosistemes, on el fet biològic esdevé realitat amb el procés d'especiació (procés pel qual s'originen les noves espècies biològiques) dels éssers vius que poblen la biosfera, cal que l'ètica guiï el coneixement científic i la seva aplicació, per al bé i la llibertat de la nostra espècie i de la resta de la biosfera.

LLETRES

Auró blanc

Marian Baqués

Un hom s'ha fet en la seva història. Durant uns anys de la vida vaig tenir el privilegi de sortir a la muntanya en companyia de dos botànics: el dissabte amb un i el diumenge a la tarda amb un altre. I jo pregunta que preguntaràs: «Què és aquest arbre?», «Quina diferència hi ha entre arbre i arbust?», «Quin paper hi juguen les herbes, els líquens, els fongs...?», «Què és un ecosistema?». A poc a poc vaig anar descobrint uns quants secrets de la natura vegetal. Les lectures ajudaren a donar més cos al coneixement.

Posteriorment, però, vaig anar deixant aquest univers.

Un dia, caminava per la riera de l'Om, quan les fulles d'un arbre se'm plantaren a l'altura dels ulls i desvetllaren records que dormien en la meua retina. «Com es diu l'arbre d'aquestes fulles?» En recordava la forma però —ai las!— no el nom. Diuen que cultura és allò que resta quan s'ha oblidat tot. Vaig consultar-ho a un dels dos companys de camí d'altre temps —el segon ja ens havia deixat— i em digué que es tractava de l'auró blanc.

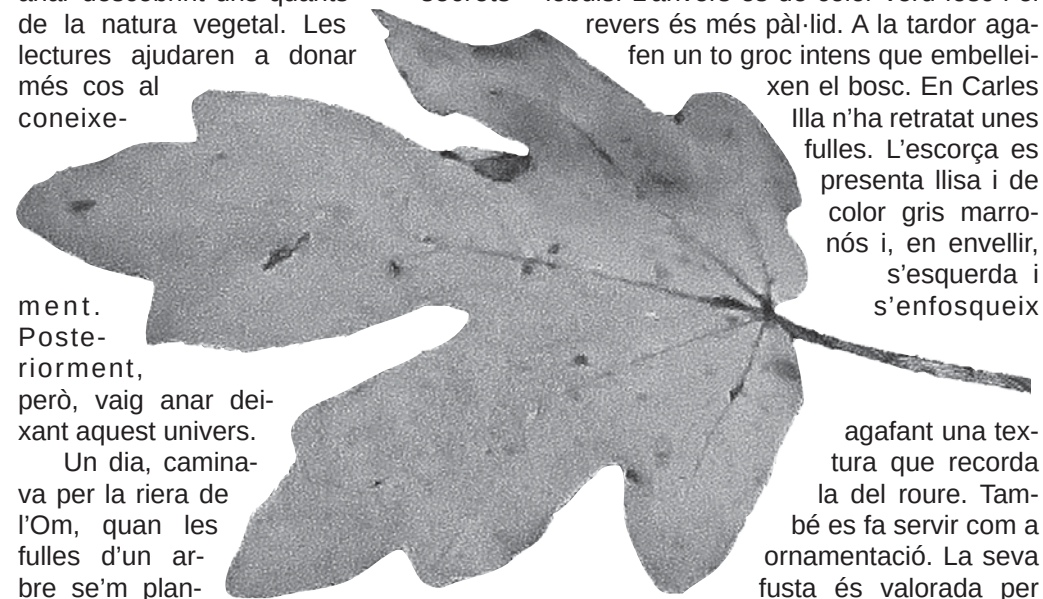
L'ecosistema de la roureda de roure martinenc té diversos arbres: el roure, el pi roig —com embelleix la Fàbrega!—,

alguna alzina, la blada, l'auró negre... I l'auró blanc —*Acer campestre*—. L'auró blanc apareix de forma natural a les zones calcàries de muntanya baixa o mitjana. Es tracta d'un arbre que pot arribar a vint metres d'alçada. Present a Catalunya, on, en el clima mediterrani, es refugia a les obagues i fondalades on troba humitat. Tolerà la secada estival. El reconeixem, bàsicament, per les seves fulles de cinc lòbuls. L'anvers és de color verd fosc i el revers és més pàl·lid. A la tardor agafen un to groc intens que embelleixen el bosc. En Carles Illa n'ha retratat unes fulles. L'escorça es presenta llisa i de color gris marronós i, en envellir, s'esquerda i s'enfosqueix

agafant una textura que recorda la del roure. També es fa servir com a ornamentació. La seva fusta és valorada per ebenistes i torners. Segura-

ment el mànec del magall que teniu a casa, n'és.

El més probable és que, si preguntem a algú quin arbre defineix la nostra comarca, el primer nom que li ve a la memòria és el roure. El roure domina el nostre paisatge. Però, malgrat la dominància d'algunes espècies, hi ha diversitat, en el nostre ecosistema. Com també hi ha diversitat en la nostra societat. Diversitat cultural, d'ètnies, de religions, de gèneres... I si en parlem?

Sant Antoni, 14
08180 MOIÀ

el
casal
CaFè - Bar

Tel. 93 830 03 02

MISCEL·LÀNIA

El parc, orgull dels moianesos

Agustina Cantó

Del 18 de juny al 14 de setembre del 2014 hi hagué al CaixaFòrum de Barcelona una exposició que m'interessà: *Les reduccions dels Jesuïtes al Paraguai*. Sabem que els jesuïtes van ser suprimits dels regnes europeus a partir de la meitat del segle XVIII. Les reduccions també en reberen les conseqüències. Quina causa en dóna un panell de l'exposició? «Les idees d'un humanisme cristià i d'una societat igualitària que concebien els indígenes com a homes lliures van topar amb el poder absolut de la monarquia del segle XVIII, que no podia admetre el pluralisme ni la diversitat.»

En Fèlix Martí és un intel·lectual amb una trajectòria de compromís. M'hi uneixen uns llaços estimats per tots dos. En el seu llibre *Diplomàtic sense estat. Memòries* (Barcelona 2006, p. 254) diu: «Hi ha una altra fractura menys visible que potser encara és més important: la que separa les cultures dominants de les cultures subordinades. A tots els continents es poden observar fenòmens de neocolonialisme cultural. Algunes cultures afavorides per la seva força demogràfica, política, econòmica o tecnològica tendeixen a marginar cultures més febles. Les tendències cap a la globalització accentuen uns processos de colonització cultural que només es poden frenar amb opcions clares i decidides a favor de la diversitat cultural i lingüística. Ens cal una nova ètica de la diversitat que faciliti l'autoestima de totes les comunitats culturals i el reconeixement dels seus valors específics. S'hauria d'acceptar que no hi ha una sola manera de viure la dignitat humana i d'aconseguir el desenvolupament cultural.»

M'emociona aquest text de Josep Maria Espinàs: «La deficiència intel·lectual és una cosa; una altra és l'afectuositat, la bondat, ajudar tothom, la capacitat d'alegria que tu tens. Jo sóc més intel·ligent que tu, però no estic segur de ser més "humà" que tu. En tot cas, el que en mi

pugui haver-hi de pur, de tendre, de pacífic, de no egoisme, sé molt bé que en bona part és obra teva» (*El teu nom és Olga*, Barcelona 1987, p. 79).

M'agrada escoltar Joan Manuel del Pozo. Sempre diu coses plenes de saviesa. Recentment ha tret el llibre *Educacionari. Una invitació a pensar i sentir l'educació a través de seixanta conceptes* (Barcelona 2014). En parlar de la diversitat, escriu: «El món globalitzat és ja el petit poble de cadascun dels infants que avui corren pels patis de les escoles; la naturalitat amb què la mainada reconeix i gaudeix de la pluralitat dels seus petits col·legues és ja un entrenament, una educació, de la seva sensibilitat i de la naturalitat en el tracte futur amb tota mena de persones, cultures, llengües, religions i formes de vida. Només una òptica mental arcaica i mesquinament autoreferencial voldria evitar aquesta disposició —que és ja un tret de la modernitat arreu del món— a sentir com a naturals totes les diferències, a gaudir-ne i, en el millor sentit de l'expressió, treure'n profit» (p. 110).

En Celdoni Fonoll té un llibre —*Arbres dels nostres paisatges* (Valls 2007)— d'una tendra i madura simplicitat. L'obra té poesies dedicades a cinquanta-cinc arbres, però no pas a l'auró blanc. Així que li vaig demanar si en podria trobar una en un altre llibre seu. I el bon home escriu dues quintetes per a nosaltres, gent de LA TOSCA. Es titula *Auró blanc*. Heus-la ací, amb tot l'agraïment:

*Amic de rouredes
i d'indrets humits,
els nostres Països
—llevat de les Illes—
et són favorits.*

*En ple maig floreixes,
fruits a la tardor,
t'adorms, et desfulles,
i cofoi reneixes
quan torna el temps bo.*

El dia 21 de juliol de l'any 1935, un diumenge, des de les nou del matí fins a les set del vespre va quedar obert al públic el Parc Francesc Viñas; una magnífica propietat privada que el Sr. Josep Coma i Passarell havia deixat a l'Escola Pia i que aquesta va vendre al Patronat Viñas (després passà a l'ajuntament) perquè fos del poble i aquest en pogués gaudir.

Es tracta d'una finca immensa, d'estil noucentista, preciosa, ubicada dins la població i amb dos nivells d'elevació. La part alta, la que dóna al carrer de Sant Josep, actualment, conté l'edifici de la biblioteca, l'estanyol amb peixos, les glorietses, l'Espai, un monòlit dedicat a Josep Coma i una font que regalima tranquil·lament enmig d'una naturalesa exuberant.

La part baixa, la que dóna a la plaça del Moianès, té un gran espai per a esdeveniments, amb el monument al tenor Viñas, obra de l'escultor Josep Clarà, amb la graciosa figura de l'Ot el bruixot del Picanyol i uns jocs infantils. Es diferencia clarament de la part superior per ser més boscana i rústega. Recordo que, quan era

joveneta, a l'hivern l'estanyol es glaçava i anàvem amb les amigues a deixar-nos lliscar sobre el glaç i fèiem fotografies i rèiem i cantàvem. Com que no sentíem el fred, allò era la glòria.

Les sardanes de l'estiu, les cantades d'havaneres, les trobades de puntaires, la Festa de l'Arbre són coses que no poden deixar-se d'associar al meravellós jardí.

L'industrial Josep Coma engrandí Cal Cristó amb la compra, l'any 1873, de diverses peces de terra adjacents. En 1877 hi afegí uns solars estrets abandonats des de la crema de Moià de 1839 i així aquest industrial va anar creat un llegat perquè els moianesos, anys més tard, ens sentísim orgullosos d'un bé tan preuat, enveja de pobles o viles de la nostra categoria.

El 5 de març de 1939, acabada la guerra civil espanyola, va celebrar-se al parc una gran concentració. Va començar amb una missa de campanya a l'esplanada on se celebra la Festa de l'Arbre. Van assistir-hi moltes autoritats i quasi tot el poble. Més tard van desfilar davant les autoritats a la Casa de la Vila en formació correcta uns tres mil soldats del Tabor de Regulars. Seguidament es van beneir els menjadors d'Auxili Social a Cal Cristó i a la tarda es va oferir una xocolatada a la mainada del poble en el mateix jardí. Va resultar una festa molt agradable.

Sabem que el parc, el nostre orgull, necessita una mà que el protegeixi, que el cuidi. En els nostres dies, quan els deutes i altres despeses del municipi són excessius, no sempre es pot complir; però esperem que els responsables del nostre parc en tinguin cura, dins el possible, per a sentir-nos-en encara més orgullosos.

Els moianesos i visitants podem gaudir, dins un lloc cèntric de la població, d'un parc esplèndid, passejant entre l'arbreda

El parc de Moià (fot. C.I.C. - Moià)

frondosa, relaxant-nos amb el regalim d'aigua que brolla de les fonts o contemplant des d'una glorieta el paisatge mo-

ianès amb el bellíssim campanar, mentre sentim les hores que toca, i ens adonem que dins el recinte no compta el temps.

Un mar de boira

Dolors Fonts

El passat dia 19 de desembre sortírem de Moià amb el cel ben tapat per una espessa boira, la qual ens acompanyà tot el camí fins a la bonica ciutat de Berga.

Un cop allà vàrem decidir de pujar al santuari de Queralt. Hi ha moltes escales, una barana i el terra ben senyalitzat, per si algú hi va de nit.

Allà dalt, gràcies a Déu, poguérem gaudir d'un bon sol, calent com a l'estiu, i almenys podíem veure les muntanyes que eren més a prop nostre.

La ciutat de Berga, i enllà enllà, tot era cobert per un mar de boira, un fenomen de la naturalesa que, en aquest indret, no havíem vist mai. Tan bonic que és el paisatge del Berguedà: els camps, totes

les cases, l'església, les carreteres... però res, tot tapat.

Molta gent de Berga pujava per veure aquell original paisatge. Al fons de tot sortien els pics més alts de les muntanyes de Montserrat, la punta de dalt de tot de la Mola de Sant Llorenç i un trosset del Montseny, que semblaven illes flotants que treien el nas. Les muntanyes que teníem al descobert al costat nostre eren, segons ens varen dir una gent de Berga, les tres Maries: la petita, la mitjana i l'alta. Tot era tan bonic! Sempre veus coses noves quan surts de casa.

I, de retorn cap al nostre poble, ens acompanyà altre cop l'espessa boira! És clar que som a principis de l'hivern, i no ens n'adonem.

MYAZNLHJWKCDNGE
UEOAE PJCATENERO
DDSCQNBVGJODUTX
RPLUOSPMGUZGPWO
EFZCB DUJAKAJBAS
VMYUKPPBRWJTHAN
TYITKKUESEHXLUB
SCTOSRTFAPETWLS
UGAPNYHMCVHSTVA
UNZLRWBPSFSZJOA
KDHBAFZHVJXDQBF
KFYXHA FYEQQISIP
NSKPJKCORBZRZZC
OQQKDOCUERETAKH
CSMGAALREMV OLO

SOPA DE LLETRES

Elvira Permanyer

Ocells del Moianès

Busqueu el nom de deu ocells que es poden veure a la comarca del Moianès.

Podeu trobar els noms a la pàgina 49.

Fe d'errates: Tornem a publicar la sopa de lletres corresponent als ocells del Moianès, perquè en el número anterior va aparèixer publicada amb una graella equivocada. Preguem que ens disculpeu l'errata.

PUBLICACIONS

Revistes

—**L'Esplai**, núm. 213 (desembre 2014), butlletí informatiu de l'Associació de Gent Gran de Moià, amb 4 pàgines.

—**La Calderina**, núm. 7 [desembre 2014], la revista del poble de Calders, amb 40 pàgines.

—**Llengua Nacional**, núm. 89 (IV trimestre 2014), que publica els articles «Deu punts que la nova gramàtica normativa hauria de resoldre» (pp. 15-17), de Josep Ruaix, i «A propòsit de "no... gaire res": abús d'una construcció», de Carles Riera.

Diaris

Regió7

26-11-2014

«El resultat de l'estudi sonor del circuit de motos de Calders en dificulta l'obertura. L'ajuntament condicionarà la llicència als nous requisits, que el promotor estaria disposat a acceptar».

28-11-2014

«El Moianès decidirà pel gener si vol ser comarca amb un procés participatiu. Governació planteja un símil al 9-N, però encara ha de concretar data, pregunta i dies de votació».

3-12-2014

«Governació deixa en mans dels municipis decidir què fan si voten "no" al Moianès. La data d'inici del procés es podria fixar per a finals de gener, amb un màxim de 30 dies per a seguir votant».

15-12-2014

«Experts en l'extrema dreta parlen de l'agressió prop de la sala Stroika. El periodista Xavier Rius (resident a Moià) i el fotògraf Jordi Borràs van advertir que existeix una extrema dreta que no es veu». «Un bust de Prat de la Riba substitueix el del rei Joan Carles I a Castelletçol».

16-12-2014

«Un incendi en un transformador deixa Moià sense servei elèctric durant una hora i mitja».

17-12-2014

«Confisquen una escopeta robada a Moià a un grup de narcotraficants».

18-12-2014

«Esport7 i Judo Moià sumen cinc medalles en la Copa Catalunya sènior».

20-12-2014

«Moià Deute porta al jutjat els expedients d'obra de l'antiga caserna i el pàrquing del CAP. Un estudi detecta presumptes irregularitats tècniques que s'haurien comès durant l'era Montràs a través de la societat municipal MoiàFutur».

25-12-2014

«Quim Vila canta a la independència a ritme de nades irreverents. El músic moianès presenta avui a la nit al Voilà! de Manresa el seu darrer treball discogràfic».

27-12-2014

«De pintor d'obra, a col·leccionista de velles relíquies per a un museu particular. Josep Maria Casacuberta exposa a casa seva a Moià centenars d'objectes recollits des dels anys seixanta».

29-12-2014

«Interior revisa el Parc de Bombers de Moià per decidir quina reforma li cal. L'edifici té pendent una ampliació que es va començar a preveure fa deu anys però que mai no s'ha fet».

MOVIMENT DEMOGRÀFIC

Naixements

Paula Castiñeira El Bourj, filla de Juan Antonio i de Sara, dia 9 de novembre.

Liam López Romero, fill de David i de Cristina, dia 18 de desembre.

Defuncions

Lluís Roca Ferrer, de vuitanta-nou anys, dia 18 de desembre.

Antònia Puig i Colomé, vídua d'Hilari Galobart, de noranta-un anys, dia 3 de gener.

BREUS

Les Coves del Toll, inundades

Les pluges abundants de la darrera setmana de novembre van produir una forta inundació de les Coves del Toll, que van haver de ser tancades al públic. Durant el mes de desembre s'hi han realitzat tasques per a poder-les reobrir a principis de gener. El moviment de terres ha deixat al descobert restes d'alguns enterraments, que de moment han estat protegits a l'espera de la corresponent intervenció dels arqueòlegs.

Autoinculpacions pel 9-N

L'ANC-Moià/l'Estany ha participat, el dissabte 3 de gener, en el procés d'autoinculpació en solidaritat per la querella presentada contra el president de la Generalitat, Artur Mas, la vice-presidenta, Joana Ortega, i la consellera d'Ensenyament, Irene Rigau, arran de la consulta participativa del 9-N. La campanya d'autoinculpació al Bages es realitza davant el Jutjat de Guàrdia de Manresa.

Institut Moianès

El dilluns 22 de desembre, l'Institut Moianès va organitzar una Jornada d'Homematge a Rafel Casanova, amb intervenció de membres de la Festa Barroca de Moià i dels Falcons de Castellcir. En

*Les Coves del Toll, el dia 1 de desembre
(fot. C.I.C. - Moià)*

l'acte institucional, presentat per Francesc Serra, hi van intervenir la directora del centre, Teresa Miras, l'alcalde de Moià, Dionís Guiteras, i Miquel Calçada, comissari del Tricentenari de la Generalitat de Catalunya.

A continuació, Ramon Tarter va fer una xerrada sobre Rafel Casanova i es cloué la jornada amb una recreació teatral de la pintura d'Antoni Estruch sobre els fets de l'Onze de Setembre. Alumnes de l'Institut interpretaren marxas militars de l'època i algunes cançons.

Consorci del Moianès

El dijous 4 de desembre, el geògraf i mediambientalista Martí Boada va pronunciar la conferència «Bosc, societat i focs». El dimecres dia 10, xerrada informativa «Model Atenció Centrat a la Persona: tu decideixes com vols envellir» i sessió informativa sobre la normativa d'al·lèrgens. El dijous dia 11, taller de creativitat «Mentre entàs a l'atur, treballa amb les idees». El divendres dia 12, cafè-tertúlia «Què valoren les empreses quan busquen un treballador/a?» i «Selecció per competències: la gestió de l'equip humà a l'empresa». El dimarts dia 16, taller «Objectiu trobar feina!» i xerrada informativa del consultor empresarial Eduard Sentias sobre «Reforma fiscal 2014: com afecta l'empresa el projecte de llei de modificació de l'IRPF, IVA i impost de societats?».

Nou arxiprest

Amb data 14-11-2014, Mn. Ramon Muntadas i Vilaseca, rector de Collsuspí-

na i Castellterçol, va cessar reglamentàriament com a arxiprest del Moianès i va ser substituït per Mn. Àngel Collar i Noguera, vicari de Moià i altres parròquies del Moianès, per al període 2014-2019.

Xavier Rius

El periodista moianès Xavier Rius va intervenir, al costat de Jordi Borràs, en una conferència sobre «L'extrema dreta espanyolista davant el procés independentista» que tingué lloc el dia 11 de desembre, organitzada per *Manresainfo.cat*.

Calendari Modilianum. Fe d'errates

En la fotografia dels Armats (mes de març), el banderer no és Artur Solà —que és el cinquè llancer començant per la dreta— sinó Vicenç Feixas. El tercer llancer per la dreta és Jaume Farràs.

La fotografia del mes de juny, per l'edat dels alumnes de l'Escola Pia, no pot ser de l'any 1960 sinó que ha de ser de 1965 o 1966. I allà on diu Eusebi Graners hauria de dir Joan Graners.

NOTA DE LA REDACCIÓ

Totes les persones i entitats que vulguin fer-nos arribar articles, cròniques, informacions, etc. per al pròxim número de LA TOSCA, ens ho poden fer arribar fins al dia **26 de febrer**, a través del correu electrònic latosca@latosca.cat o bé deixant-nos-ho a la nostra bústia, a Can Carner.

Sopa de lletres: CORB, CUCUT, CUERETA, GARSÀ, GUATLLA, MERLA, ORENETA, PUPUT, TUDÓ, VERDUM.

CLÍNICA PODOLÒGICA MOIÀ

D^o. Carme Mendoza Saeza
Nº Col. Podologia 1.113 / Nº Col. Infermeria 34.996

TRACTAMENTS DE PODOLOGIA I INFERMERIA

Plaça Colom, 4, 2n, 2a
Tel. 93 820 9155 - 08180 MOIÀ

DADES METEOROLÒGIQUES

Estació pluviomètrica de l'Escola Pia

LATITUD 41° 48' 53" N LONGITUD 2° 5' 44" ALTITUD 741 m

DESEMBRE 2014

DÈCADA	TEMPERATURES			ESTAT DEL CEL			VENT	PLUJA	
		Min.	Mit.	Serens	Coberts	Núvols	Dominant	Parcial	TOTAL
De l'1 al 10	7,9	-1,8	5,2	5	2	3	W	6,3	
De l'11 al 20	13,7	1,9	6,4	3	6	1	W	7,6	
Del 21 al 31	15,9	-3,3	5 ,1	9	1	1	W	0	13,9

El dia 28 al matí va nevar una miqueta sense arribar a quallar.

ANY 2014

	MITJANES			MÀXIMA ABSOLUTA	MÍNIMA ABSOLUTA	PRECIPITACIÓ (LITRES)	PRECIPITACIÓ MÀXIMA	PLUJA (DIES)	NEU	PEDRA	TESMPESTA	BOIRA	ROSADA	GEBRADA
	MÀXIMA	MÍNIMA	MITJANA											
Gener	19,89	2,85	66,37	117,2	-1,6	42,6	28,8	8	-	-	-	11	8	14
Febrer	10,00	1,85	5,93	17,0	-1,8	22,8	8,4	7	-	-	-	7	-	9
Març	14,75	4,22	9,49	23,9	-2,3	6,2	6,2	2	-	-	-	4	-	2
Abril	18,51	8,43	13,47	23,9	4,4	43,4	14,8	11	-	-	2	8	8	-
Maig	19,17	8,85	14,01	26,4	5,7	51,1	20,6	10	-	-	2	8	3	-
Juny	24,45	14,24	19,35	29,9	9,5	89,8	27,6	10	-	-	3	1	1	-
Juliol	25,40	15,07	20,24	32,7	10,8	41,0	26,0	7	-	-	3	-	-	
Agost	24,90	15,93	20,42	31,3	11,8	131,4	54,6	15	-	1	5	11	4	-
Setembre	23,22	14,89	19,04	27,6	9,3	156,8	60,0	15	-	-	6	17	13	-
Octubre	21,29	12,13	16,71	26,3	7,9	13,3	6,1	4	-	-	-	12	18	-
Novembre	12,58	7,70	10,64	19,0	2,7	132,0	52,8	13	-	-	-	17	12	3
Desembre	9,12	2,02	5,57	15,9	-3,3	13,9	5,9	5	1	-	-	15	3	5
Any 2014	17,77	9,01	13,43	32,7	-3,3	744,3	60,0	107	1	1	21	111	70	23

El nombre de dies de pluja (107) ha estat el més alt des de l'any 1996 (127). La mínima absoluta anual (-3'3°) ha estat la més alta des de l'any 1995 (-3'0°).

Les dades meteorològiques de Moià actualitzades cada 15 minuts (i les dades històriques des de l'any 2006) es poden consultar a la pàgina web de Carles Illa i Casanova, *MeteoMoià.cat*. També es pot seguir al Twitter: @MeteoMoià, i al Facebook: Meteo.Moià.